LRKSA OFICIALUS ORGANAS, KATALIKIŠKAI TAUTIŠKOS MINTIES SAVAITRAŠTIS
Eiseina ketvirtadieniais Redaguoja Matas Žujus
Prenumerata metams $2.00, pusmečiui $1.00
71-73 South Washington Street (P. O. Box 32), Wilkes-Barre, Pa. Telefonas: VA 3-8876

GARSAS

LITHUANIAN R. C. ALLIANCE OF AMERICA OFFICIAL PUBLICATION
Published every Thursday
Advertising Rates on Application
71-73 South Washington Street (P. O. Box 32), Wilkes-Barre, Pa. Phone: 3-8876

Second-Class mail privileges authorized January 16, 1950, at Wilkes-Barre, Pa., under Act of August 24, 1912.

No. 16. KETVIRTADIENIS, GEGUŽĖS-MAY 7, 1959 VOL. - METAI 43-JI

Dienos Klausimai

Gegužės 1 dieną Sovietai Maskvoje surengė didelį paradą, kuriame pademonstruoti senieji ir naujieji ginklai. Paradas užsitęsė apie keturias valandas. Pagrindinę kalbą pasakė apsaugos komisaras maršalas Malinovsky, kurs pasigyrė sovietų neįveikiama galybe. Esą imperialistų pastangos pasukti istorijos ratą atgal yra tuščios. Pasauly nėra tokių jėgų, kurios galėtų įveikti sovietus. Malinovsky kartojo jau nudėvėtą melą, kad sovietai darbuojasi pasaulinės taikos įgyvendinimui ir kad šias jų pastangas trukdo JAV ir kiti vakariečiai.

Raudonieji gegužės 1 dienos minėjimus surengė Romoje, Paryžiuje ir kituose vakarų Europos centruose, bet tie parengimai šiais metais sutraukė mažiau žmonių, negu anksčiau. Vakariniam Berlyne, minint gegužės 1-mą, apie pusė miliono vokiečių sukėlė dideles ovacijas miesto majorui Brandtui, kurs pareiškė, kad vakarinis Berlynas pasiliks laisvas nuo raudonųjų kontrolės. Čia pat kalbėjo ir amerikiečių organizuotos darbininkijos lyderis AFL - CIO viceprezidentas Walter Reuther, kurs tarp ko kito pažymėjo, kad sovietai grasydami vokiečių laisvei sudaro grėsmę visam laisvam pasauliui, nes laisvė yra nedaloma.

Gegužės 1 dieną ypatingu būdu atžymėjo Popiežius Jonas XXIII. Kalbėdamas Šv. Petro bazilikoj kelių tūkstančių italų katalikų akcijos darbininkų miniai, jis ragino darbininkus pasirinkti šv. Juozapą—Šventos Šeimos globėją—viso pasaulio darbininkijos globėju.

* * *

Sekmadienį, gegužės 10 dieną minėsime Motinos Dieną. Tą dieną pagerbiamos gyvos ir jau mirusios motinos. "Kas esu ir kuo galiu tikėtis būti, už viską esu dėkingas savo motinai"—taip išsireiškė garsusis Amerikos prezidentas Abraham Lincoln. Ir kiti garsūs vyrai priskiria savo motinoms didelį vaidmenį dėl savo pasisekimų ir nuopelnų žmonijai. Kai Lietuva buvo laisva ir nepriklausoma, ten Motinų Diena irgi buvo labai iškilmingai švenčiama. Lietuvių tauta labai aukštai įvertina motinų nuopelnus tautos gyvybės, lietuvystės ir katalikystės išlaikymui. Motinos vaidmuo šeimos gyvenime neapsakomai didelis. Štai dėlko kultūringos tautos įvertina motinų nuopelnus, ypatingai tą ryškiai pademonstruoja jų pagarbai skirtoje šventėje. Tiesa, daug kitokių švenčių buvo įvesta daug anksčiau, o motinų diena pradėta švesti tik šio šimtmečio pradžioje. Pradžią davė katalikiškoji Austrija; Jungtinėse Amerikos Valstybėse motinos diena pradėta švęsti 1913 metais, Lietuvoje 1929 metais.

* * *

Pereitą savaitę pagarsėjęs Britų antrojo pasaulinio karo didvyris maršlas Montgomery buvo nuvykęs į Maskvą ir ten turėjęs pasikalbėjimų su Chruščevu ir kitais sovietų lyderiais. Montgomery buvo gabus militarinis vadas, bet jis yra prastas diplomatas. Savo neapgalvotais pareiškimais jis yra įžeidęs JAV ir kitų vakariečių militarinius ir civilinius vadus. Nuvykęs Maskvon jis vėl padarė įžeidžiančių pareiškimų JAV vadovų adresu, būk jų politika yra įtartina. Sugrįžęs namo ir pamatęs kokią reakciją sukėlė jo pareiškimai, Montgomery atsiprašinėja dėl savo netakto ir neatsargumo.

ALT MEMORANDUMAS VALSTYBĖS SEKRETORIUI HERTERIUI

Lietuvių Pažiūros į Vakarų Pasitarimus su Sovietų Rusijos Atstovais

CHICAGO, balandžio 27.—Amerikos Lietuvių Tarybos Vykdomasis Komitetas paruošė ir išsiuntė Jungtinių Amerikos Valstybių sekretoriui A. Herteriui išsamų memorandumą, kuriame išdėstomos lietuvių pažiūros į Vakarų pasitarimus su Sovietų Rusijos atstovais. Atpasakojamas Chruščiovo tikslas išstumti vakariečius iš Berlyno, kad komunistai galėtų užimti visą miestą, padaryti jį komunistinės rytų Vokietijos sostine, iš čia mėginti pasiglemžti visą Vokietiją, o su laiku ir visą Europos kontinentą.

Memorandume nurodoma, kad komunistinė agresija panašiai buvo vykdoma Balkanuose, Korėjoje, Pietrytinėje Azijoje, Artimuose Rytuose ir kitur. Nėra vilčių, kad ir Vokietijos problemą svarstant teikiamos koncesijos Chruščiovui privestų prie taikaus ir patenkinančio sprendimo. Įvyktų priešingai—padidintų agresorių apetitą ir tuo pačiu kartu moraliai ir politiniai susilpnintų neutraliųjų kraštų ir tautų už geležinės uždangos rezistenciją.

Atsižvelgdama į tai, Amerikos Lietuvių Taryba stipriai skatina Jungtinių Valstybių vyriausybę atmesti rusų reikalavimus ištraukti Vakarų armijas iš Berlyno ir taip pat priešintis bet kokiam pasiūlymui pripažinti komunistinį režimą rytų Vokietijoje.

Pagrindus memorandumą visa eile kitų motyvų, įrodančių, kodėl Jungtinės Amerikos Valstybės ir jų sąjungininkai turi griežtai laikytis pasitarimuose su Kremliaus atstovais, nesileisti su jais į jokias nuolaidas, mano, kad Vakarai šiuo metu turi puikią progą paimti iniciatyvą į savo rankas ir pareikalauti laisvės visoms komunistų pavergtoms tautoms. Be to, ta proga turi apkaltinti Sovietus, sulaužiusius visą eilę tarptautinių sutarčių, ir pavergusius daug savo kaimynų. Taip pat raginama pareikalauti, kad rusai ištrauktų savo karines ir policines jėgas iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos ir kad būtų vykdomi Atlanto Chartos nuostatai ir atstatyta Lietuvos ir kitų pavergtų tautų laisvė ir nepriklausomybė.

Memorandumas valstybės sekretoriui Herteriui baigiamas išreiškiant pasitikėjimą, kad jisai konferencijose energingai gins teisingumo, laisvės ir demokratinius principus.

Pavergtoje Lietuvoje

Gegužės Pirmosios Šūkiai—Tuščios Frazės

Vilniaus radijas ir spauda balandžio 12 dieną paskelbė visasąjunginės komunistų partijos centro komiteto gegužinius "šūkius". Daugumas—tuščiažodžiai obalsiai, kasmet girdimi bemaž tais pačiais žodžiais. Bet yra ir tokių, kurie verti dėmesio. "Tarybų Sąjungos darbo žmonės, atiduokite savo *paskutines* jėgas . . . partijos nutarimams įvykdyti". Keistai atrodo ir obalsis, kuriuo sveikinama "kova už tautų nacionalinę nepriklausomybę", ypač Afrikoje. Žinoma, sovietinio režimo pavergtųjų tautų kovos už nepriklausomybę jokiu obalsiu nesveikinama.

Dvidešimčiai Vilniečių—Vienas Margutis

Vilniaus radijas kovo 20 dieną vilniečiams paskelbė gerą, priešvelykinę žinią: "Miesto valgyklų trestas šventės proga pateiks vilniečiams daugiau kaip 10,000 margučių". Turint galvoje, kad Vilniuje šiuo metu yra apie 200,000 gyventojų, išeitų, kad kas 20 vilniečių turėjo dalintis vienu margučiu, pateiktu miesto valgyklų tresto. Reikia manyti, kad vilniečiai bus buvę išradingesni už miesto valgyklos trestą ir apsirūpinę Velykoms (arba "Pavasario šventei", kaip komunistai ją vadina) bent po 1 margutį kiekvienam.

Lietuvos Senovės Tyrinėjimo Radiniu Paroda

Vilniaus kraštotyros muziejaus patalpose atidaryta Mokslų akademijos archeologinių etnografinių ekspedicijų radinių paroda. Parodoje rodomi Lietuvos piliakalnių pilkapių, Vilniaus ir Trakų pilies radiniai, bylojantieji apie senovės lietuvių kultūrą ir buitį, be to ir šiaip radiniai, kurie atvaizduoja mūsų pracities bruožus. Rodoma tradicinių lietuvaičių kostiumų, būdingiausių rankšluoščių ir kita tautodaila, ypač iš Žemaitijos ir apskritai Vakarų Lietuvos. Gausiai esą pateikiama ir paprotinė medžiaga.

Laki Vaizduotė

Tuo tarpu, kai užsienio lietuviai nelengvose sąlygose pajėgė išleisti jau 16 Lietuviškosios Enciklopedijos tomų, Vilniuje apie tokios enciklopedijos išleidimą kuriamos dar tik—radijo fantazijos. Vilniaus radijas balandžio 11 d. klausytojams nupiešė ateities vaizdus, įvykdžius septynmečio planą. Girdi, tuomet knygų lentynoje jau būsią matoma 20 tomų lietuviška tarybinė enciklopedija, 4 tomų lietuvių literatūros istorija, 3 tomų Lietuvos istorija ir tt. Būsią sukonstruoti radijo priimtuvai degtukų dėžutės dydžio.

Vaikai Raginami Įsijungti į Septynmečio Plano Vykdymą

Ypač kreipiamasi į jaunuosius "pionierius" ir šiaip moksleivius. Vilniaus radijas kovo 20 dieną gerėjosi tais mokiniais, kurie netik mokykloje mokosi, bet eina ir į dirbtuves kaip "tikri darbininkai" (Vaikų darbas tarptautinėmis konvencijomis yra draudžiamas, tačiau Lietuvoje ir kituose sovietų valdomuose kraštuose vaikai net tam tikra prievarta skatinami eiti į dirbtuves).

Įrengimai statomam tiltui per Neries upę

atgabenti į Kauną 10 vagonų siunta iš Leningrado, kaip praneša Vilniaus radijas balandžio 9 dieną. Kasdien į Kauną iš kitų respublikų ateina apie 300 vagonų su įvairiomis prekėmis ir įrengimais (su cementu iš Briansko, miško medžiaga iš Karelijos, Suomijos, skystu kuru iš Gruzijos, ketiniais įrengimais iš Ivanovo, įvairiomis pramonės mašinomis iš "liaudies demokratijos" šalių).

Siųsdami tarnybai į užsienį, sūnų palaikė lyg "įkaitu"

Prieš kurį laiką Sovietų Sąjungos užsienio reikalų ministerijos paskirtas Sovietų pasiuntinybės Urugvajuje antruoju sekretoriu lietuvis Tadas Černiauskas atvyko į Urugvajų su žmona, vienu sūnum ir viena duktere. Vyresnysis (14 metų amžiaus) sūnus turėjęs palikti Lietuvoje, tariamai "mokslui tęsti".

Visus Vaikus Perleis Per "Internatus"

Vadinamos tarptautinės moters dienos proga šis šūkis vėl buvo plačiai kartojamas Lietuvoje, apibudinant jį lyg kokią auklėjimo pažangą. Internatai, kaip žinoma, turi tikslą visiškai atplėšti vaikus nuo tėvų, šeimos židinio ir juos išauklėti komunistinėje dvasioje.

Maskva Pareikalavo Griciaus Filmą Pertaisyti

Filmas "Kalakutai", pagamintas pagal A. Griciaus scenerijų, buvo rodomas Maskvoje, parinktiems pareigūnams, kurie pareikalavo filmą kai kuriose dalyse pertaisyti. Tik po to leido jį dubliuoti į rusų kalbą ir rodyti Sovietų Sąjungos kinuose.

Ateistinė Propaganda Plečiama

Vilniaus radijas ir spauda praneša iš įvairių Lietuvos vietų apie įvykusius ateistinius "seminarus", "konferencijas" ir pan. Provincijos ateistiniai propagandistai apmokomi, kaip skleisti ateizmą kaimiečių tarpe.

Donelaičio "Metus" Vertė 12 Metu

Maskvietis rašytojas poetas Dovydas Brockis yra išvertęs į rusų kalbą eilės lietuvių rašytojų poetų kūrinių. Kristijono Donelaičio "Metus" vertęs net 12 metų. Šiomis dienomis jam suėjo 60 metų.

MOKSLO AKADEMIJA VILNIUJE buvo susirinkusi visuotinei sesijai. Kaip ir buvo galima laukti, joje daugiausia svarstyta klausimai, susiję su Maskvos įsakyto septynmečio plano vykdymu. Visa Lietuvos mokslininkų tyrinėjimo programa pritaikoma tam planui.

KONSTRUKTORIAUS BR. OŠKINIO SKLANDYTUVAIS dabar esą aprūpinami netik Lietuvos, bet ir kitų respublikų sklandytojai. Naujos konstrukcijos sklandytuvu esą galima sklandyti įvairiose meteorologinėse sąlygose.

IR LIETUVOS KERAMIKOS BEI ODOS GAMINIAI bus rodomi būsimoje New Yorko parodoje. Išdirbiniai jau dabar išsiunčiami į New Yorką.

NAUJAS KAUNO UOSTAS šiemet pradedamas statyti ties Aleksotu. Taip pat ir ant Kauno jūros kranto šiemet pradedama statyti nauja prieplauka.

LIETUVIŠKO FILMO "Žydrieji horizantai" kopijos išsiųstos į Kiniją, Vengriją, Čekoslovakiją, Lenkiją, Rumuniją ir Albaniją.

LIKVIDAVO JONIŠKĖLIO RAJONĄ (pranešė Vilniaus radijas kovo 19 dieną). Dalis vietovių priskirta prie Panevėžio, dalis prie Pasvalio rajono.

Elta

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS

DETROIT, Mich.—Š. m. gegužės mėn. 10 d., 12:15 val., Hispanos Unidos salėje, kampas Vernor ir 25-tos g-vės, įvyks MOTINOS DIENOS minėjimas.

Minėjimui pritaikintą kalbą pasakys gera kalbėtoja Aldona Augustinavičienė iš Clevelando. Meninę programą išpildys Stasio Šližio vadovaujamas, birutiečių globojamas, mergaičių choras, ateitininkai ir skautai.

Minėjimą ruošia JAV Lietuvių Bendruomenės Detroito apylinkės valdyba.

Visi lietuviai kviečiami atsilankyti. Įėjimas nemokamas.

V. Kutkus

MIRĖ KARDIOLAS GEORGES GRENTE

LE MANS, Prancūzija.—Gegužės 4-tą mirė kardinolas Georges Grente, 87 metų amžiaus. Kardinolu jis buvo pakeltas gruodžio 1, 1953 m. — tą pačią dieną kardinolu buvo pakeltas ir dabartinis popiežius Jonas XXIII.

Užėmus dabartiniam popiežiui sostą, kardinolų kolegija iš 74 narių sumažėjo iki 72. Neseniai mirė Čilės kardinolas Jose Maria Rodriguez, o gegužės 4-tą kard. Grente. Prancūzai dabar turi 7 kardinolus.

HEYWORTH, Ill. — Gegužės 4-tą tvenkiny prigėrė Lawrence Bradley, jo žmona ir keturi jo vaikai.

LRKSA Nauji Nariai

VĖL GRAŽUS VAJAUS DAVINIAI

Šiomis dienomis Susivienijimo centro įstaiga įregistravo šiuos naujus narius:

34 kp. Kingston, Pa., Julius Rūkštalis; įrašė Al. Kalnoskas ir H. Malinauskas.

42 kp. Los Angeles, Cal., Margaret Gilbert (Juv.); įrašė M. Varkalis ir B. Skirius.

89 kp. Hartford, Conn., Sadie Balčiūnas; įrašė J. Giedraitis.

191 kp. Dayton, Ohio, Ruth N. Walušis; įrašė A. Vaitkus.

270 kp. Binghamton, N. Y., Julius Bardis; įrašė Frank S. Rakauskas.

Vėl gražus būrelis naujų narių. Pažymėtina, kad organizatorių tarpe vis daugumoje matosi veikėjai jau pasižymėję praeities vajuose. Būt gražu, kad jų pavyzdžiu pasektų kitų kuopų organizatoriai ir veikėjai.

103 kuopos sekretorius **Valerijonas Vitkus** iš Rochester, N. Y., rašo, kad paskelbtu rašinių konkursu Šv. Jurgio parapijos mokyklos seselės mokytojos ir mokiniai rodo didelio susidomėjimo. Toliau jis praneša, kad "Šiomis dienomis kuopos narys **Pranas Puidokas** apsisprendė aktyviau įsijungti į naujų narių vajų—lieka tik laukti rezultatų."

Balandžio 27 dieną Chicagos apskrities kuopų atstovų susirinkime plačiai svarstyta naujų narių prirašymas. Iš pranešimų pasirodė, kad stipriausia veikia 33 kuopa Roselande ir pramatoma, kad naujų narių įrašymas ten bus sekmingas. Kitų kuopų organizatoriai ir veikėjai taipgi pasiryžę darbuotis ir laimėti naujų narių.

Laukiame linksmų žinių ir davinių iš kitų rajonų.

KĄ MES PERGYVENOM SIBIRE

PASAKOJA DU KARTUS IŠTREMTAS IŠ LIETUVOS IR ATVYKĘS Į VAKARUS

(Ištraukos)

(Pabaiga)

Su Lietuviais Pradėta Labiau Skaitytis

Antroji tremtis kai kuriems tremtiesiems nebuvo taip baisi, kaip pirmoji, nes daug kas jau žinojo rusų kalbą, šiek tiek pasikeitė ir tremtinių charakterio bruožai—jie pasidarė dar daugiau užsispyrę, nenuolaidūs, o svarbiausia, apsukresni. Santykiavimas su įvairių įmonių ir įstaigų vadovais įgavo kiek kitoki pobūdį. Jei anksčiau, pirmoje tremtyje, lietuviai dažnai su visu kuo sutikdavo ir aklai vykdė įvairių "vadovų" parėdymus, tai dabar to jau nebuvo. Lietuviai pasidarė žymiai kietesni, principiškesni, o tai negalėjo neatsiliepti ir į valdančių asmenų laikyseną. Su lietuviais pradėta daugiau skaitytis. Lietuvio darbštumo bruožas, kuris buvo žinomas jau ir anksčiau, o be to ir kiti jo bruožai įgalino jį patekti į patogesnius, geriau apmokamus darbus. Kai kurie pateko ir į vadovaujančias vietas.

Sunkiausieji antrojo trėmimo metai buvo 1951-52 m. Tada buvo įvestas griežtas tremtinių registravimas. Be MVD leidimo nebuvo galima judėti nei Komi respublikos ribose. Norint nuvykti į kitą vietovę (kaimą ar miestą), reikėjo gauti MVD leidimą, kurį, nuvažiavus į tą vietovę, (kaimą ar miestą), reikėjo nunešti pas enkavedistą atžymėti, o grįžus atgal leidimą grąžinti išdavusiai įstaigai. Šiaip jau registruotis reikėjo vieną kartą į mėnesį.

Daugumas Sugrįžo į Lietuvą Tik Pereitais Metais

1954 metų pabaigoje ir 1955 metų pradžioje visų lietuvių tremtinių "spravkės" buvo pakeistos pasais, kuriuose buvo uždėtas štampas su įrašu "Žitj v predelach Komi ASSR". Registravimas įstaigose buvo retinamas. Registruotis reikėdavo atvykti tik pagal MVD pareikalavimą, o ne nustatymis dienomis kaip anksčiau. Pamažu lietuviai ėmė persikelti į rajoninius centrus ir miestus. Geresnį darbą lietuviui gauti nebuvo sunku.

Nuo 1956 metų senieji pasai su štampais pradėta keisti naujais, normaliais pasais, kurie jau nesudarė sunkumų išvažiuoti į Lietuvą. Pirmoje eilėje buvo išduodami pasai jaunesnio amžiaus (gimusiems po 1929) asmenims ir lietuvių šeimoms, kuriose buvo mokytojų-pedagogų, baigusių ar dirbusių sovietiniais laikais, ar moksleivių, lankiusių technikumus ar šiaip institutus.

Bet grįžimas tuomet nebuvo visuotinis. Tik 1958 metais jau daugumas lietuvių tremtinių, kiek buvo likę gyvų, sugrįžo atgal į Lietuvą.

Syktyvkoras—Trėmimo Srities Sostinė

Komi autonominės respublikos sostinė Syktyvkoras—tai tikra trėmimo srities sostinė. Miestas yra toje vietoje, kur upė Sysola įteka į Vyčegdą. Miesto teises gavo 1870 metais. Gyventojų turi apie 40,000. Kai dėl miesto geografinės padėties, tai iki Kotloso yra 424 kilometrai, iki artimiausios geležinkelio stoties Aikino beveik 100 kilometrų. Miestas lyg atskirtas nuo viso pasaulio, nes per upes nėra jokių tiltų. Be Aikino, didesnė geležinkelio stotis yra Kniaž-Pogastas, 150 kilometrų nuotolyje, per kurią, kaip ir per Aikiną, žiemos metu pristatomi kroviniai miestui ir apylinkei.

Mieste yra pedagoginis institutas (apie 1,000 moksleivių), be to, kooperacinis technikumas, miškų technikumas, žemės ūkio technikumas, yra dramos teatras ir du kino teatrai. Mieste yra įsikūręs sovnarchozas, kuris tvarko Komi ekonominį rajoną.

Prie pat miesto ant Sysolos krantų yra dvi stambios lentpiūvės kurios per metus supiauna apie porą milijonų kietmetrių miško.

Miesto gyventojų sudėtis: daugiausia komiai, po jų seka rusai ir ukrainiečiai. O iš kitų tautybių iki 1958 metų daugiausia buvo lietuvių. Man išvykstant, jų čia buvo dar apie 200.

Elta

LENKŲ SPAUDOS ŽINIOMIS, Lietuvos ir Lenkijos filmininkai gamina kolektyvinį filmą apie lenkų karius, kurie 1939 metais, vykstant Lenkijos-Vokietijos karui, gausiai perbėgo į Lietuvą.

AR JAU ĮSIGIJOTE ISTORIJĄ?

Kiekvienas sąmoningas lietuvis, kuriam rūpi susipažinti su mūsų pirmųjų ateivių vargais ir rūpesčiais, su pirmųjų draugijų, organizacijų ir parapijų steigimu, su mūsų Susivienijimo praeičia, darbais ir nuopelnais fraternalinėje, tautinėje, religinėje ir kultūrinėje srityse, turėtų įsigyti **LIETUVIŲ ROMOS KATALIKŲ SUSIVIENIJIMO ISTORIJĄ.**

Istoriją parašė žinomas istorikas dr. Antanas Kučas.

Istorijos kaina $3.00.

Užsisakant išpildykite žemiau paduotą blanką, pridėkite $3.00 ir siųskite **Lithuanian R. C. Aliance of America, P. O. Box 32 (71-73 S. Washington St.), WilkesBarre, Pa.**

ISTORIJOS UŽSIPRENUMERAVIMO BLANKA

Šiuo užsisakau LRKS Istor. ją ir siunčiu $ .....

Vardas - pavardė .....

Numeris ir gatvė .....

Miestas ..... *Zona* ..... *Valstybė* .....

Parašas .....

TIKRAI DAUG NUSIPELNO TIE NARIAI, KURIE STENGIASI ĮRAŠYTI NAUJŲ NARIŲ

"GARSAS"

OFICIALUS LIETUVIŲ R. K. SUSIVIENIJIMO AMERIKOJE ORGANAS

LITHUANIAN WEEKLY,
published by Lithuanian R. C. Alliance of America

Išeina ketvirtadieniais. Redaguoja Matas Zujus
P. O. Box 32 (71-73 S. Washington St.), Wilkes-Barre, Pa.

Raštus (straipsnius ir korespondencijas) redakcija taiso savo nuožiūra.
Nespausdintus raštus grąžina tik patiems autoriams prašant.

GELTONOJO PAVOJAUS GRĖSMĖ VAKARAMS TIKRAI AUGA

KĄ PASAKOJA NESENIAI IŠ TEN GRĮŽĘS ŽURNALISTAS

Kaip 1941 m. Lietuvoje, taip ir Kinijoje komunistų vadovybė savo įsigalėjimo pradžioje griežtai tvirtino nesiekianti žemės ūkio kolchozacijos. Kaip ir Lietuvoje, kiniečiams "bežemiams ir mažažemiams" buvo dalinamos iš "buožių" ir "dvarininkų" atimtos žemės. Kaip ir Lietuvoje, jie vėliau buvo varu įtikinami, kad atskirai ūkininkauti neapsimoką, reikią jungtis į kolektyvus. Kaip Sovietų Sąjungoje, taip ir Kinijoje žemės ūkio reformos pareikalavo daugel milijonų žmonių gyvybės, nors Kinijoje tos reformos ėjo gerokai kitaip, negu Sovietų Sąjungoje. Gyventojų perteklius Kinijos raudoniesiems leido ir leidžia vykdyti grandiozinę žmonių išnaudojimo politiką.

Visa tai ir daug kitų momentų išryškėjo iš vieno žurnalisto pasakojimo per Miuncheno radiją kovo 2 d. apie savo kelionę po Kiniją, kur jam teko aplankyti ir komunistines "kaimo komunas.

Komunos nariai visi turi kelti jau 4 val. ryto. Gavę iš bendro katilo arbatos, privalo dalyvauti karinėje mankštoje. Po to kiekvienas imasi darbo, kuris jam skiriamas jau iš vakaro. Vaikai iš ryto suvedami į vaikų darželius ir mokyklas, iš kur vakarais vėl grąžinami. Bet einama prie to (kaip ir Sovietų Sąjungoje), kad vaikai visą laiką liktų internatuose, nuo tėvų atskirti.

Kai maitinamasi iš bendro katilo, namų ruošos darbų dalis atpuola. Tokius darbus atlieką senutės, negalinčios eiti į reguliarinius darbus. "Šeima rūpinasi valstybė".

Kinijos gyventojų skaičius kasmet priauga 16 milijonų žmonių. Tai baisus skaičius. Jau vien toms smarkiai didėjančioms masėms išmaitinti reikia, kad nuolat didėtų šalies gamyba. Ji ir didėja. Tačiau dar toli iki to, kad Kinija savo gamyba pasivytų bent Didžiąją Britaniją (ką skelbia pasieksianti per 15 metų), nekalbant apie Ameriką. Visa Kinijoje labai primityvu, atsilikę; dar daug laiko praeis, kol Kinija nors Sovietų Sąjungą pasivys, nors ir toji dar daugeliu atžvilgių tebėra atsilikusi.

Jei jau Sovietų Sąjungoje propaganda gyventojus nuolat klaidina—"pučia miglą", tai Kinijoje tuo labiau. Apie užsienį, tarptautines problemas, net ir vadovaujantieji sluoksniai turi tik mažą supratimą. Laikraščių turinys 95 procentai vidaus reikalai ir tik 5 procentai užsienio informacijos, bet ir tai daugiausia tik žinios iš Sovietų Sąjungos ar "liaudies respublikų". Net toks Čiu En Lai ir jam lygūs vadai pasirodo labai nemokšiškai informuoti pasaulio politikos klausimais. Jų žinios apie kitas tautas ir kitus žemynus yra katastrofiškai menkos ir šališkas.

Grįžusio iš Kinijos žurnalisto teigimu, "geltonasis pavojus" tikrai auga ir sudarys ateityje grėsmę Vakarų pasauliui, bet tik tolimoje ateityje, ne dabar. Kol kas dar Kinija yra labai atsilikusi. Tačiau tam tikras komunistinio a u k l ė j i m o vadukų sluoksnis yra fanatizuotas, nesiskaito su gyvybėmis žmonių, kurių Kinijoje yra perteklius—ir siekia ne tik Kinijos, bet ir viso pasaulio sukomunistinimo, siekia pralenkti net Sovietų Sąjungą ir pasidaryti pasaulio valdove, siekia, kad raudonoji pasaulio diktatūra būtų vadovaujama ne iš Maskvos, o iš Pekingo. Tad nėra abejonės, kad Maskvos ir Pekingo gyvybiniai interesai kurią dieną susikryžiuos.

Elta

TĖVŲ IR JAUNIMO DĖMESIUI

Lietuviai pranciškonai, prieš trejus metus atidarę Kennebunkport, Maine, savo gimnaziją (High School), kviečia į ją stoti pradžios mokyklą baigusius jaunuolius. Šiais metais pranciškonų gimnazijoje jau veikia trys klasės. Gabūs mokiniai, pristatę savo mokslo pažymėjimus, gali persikelti ir iš kitų gimnazijų. Vietos bendrabutyje yra 100-tui mokinių.

Nuo praėjusio rudens mokykla veikia naujose moderniškose patalpose, kuriose yra bendrabutis, klasės, žaidimų salė, biblioteka ir laboratorija.

Į mokyklą priimami tik lietuviai ir lietuvių kilmės berniukai. Mokyklai ir bendrabučiui vadovauja patys lietuviai pranciškonai. Gimnazija turi visas valdžios mokyklų teises, ir joje išeinamas visas vidurinėms mokykloms nustatytas kursas su lotynų kalba ir lituanistika.

Už mokslą ir bendrabutį atlyginimas tik 400 dolerių metams. Neturtingi gabūs mokiniai gali būti dalinai arba ir visiškai nuo mokesčio už mokslą atleidžiami.

Pirmenybė teikiama norintiems stoti į lietuvių pranciškonų vienuoliją jaunuoliams. Vėliau jie vienuolijos lėšomis bus mokomi ir ruošiami misijonieriais, kad tarnautų lietuviams išeiviams ir išlasvintai Lietuvai.

Visi lietuviai tėvai, kurie šelojasi savo vaikų auklėjimu krikščioniškoje dvasioje, prašomi atkreipti dėmesį šią gimnaziją. Įstojimo reikalais prašoma rašyti rektoriui šiuo adresu: *Tėv. Viktoras Gidžiūnas, O. F. M., Franciscan Monastery, Kennebunkport, Maine.*

MIRĖ A. V. VAŠKAS

LARGO, Florida. — Šių metų balandžio 11 dieną čia mirė plačiai žinomas lietuvis Antanas V. Vaškas - Vaškevičius, tik penki mėnesiai persikėlęs iš Newark, N. J., buvęs Deputy Court Clerk. Velionis Newarke buvo išėjęs pradinį ir aukštesnį mokslą; taipgi buvo užbaigęs Michigan universitete teisių kursą.

Velionis buvo veiklus legijonierius ir buvo Amerikiečių Lietuvių Veteranų komandierius, taipgi kitų organizacijų narys ir veikėjas. Jis buvo sumanytojas plaque, kurį Amerikos Lietuviai Veteranai padėjo prie nežinomo kareivio kapo, vienok tuo laiku jam sunegalėjus idėja buvo pervesta kitiems įgyvendinti.

Apsigyvenus Largo, Floridoj, jis tuoj įsijungė į vietinių organizacijų veiklą, taipgi priklausė prie Largo ir St. Petersburg lietuvių klubų.

Liūdėsy paliko žmoną Karin, posūnį Werner Blair, brolį Praną Vaška, Newarke, anūką ir kitus artimuosius.

Amžiną atilsį suteik jo vėlei, Viešpatie! Artimiesiems giliausia užuojauta!

Rap.

"SVOBODNE SLOVO," "RUDĖ PRAVO," "LIDOVA DEMOKRACIE" (visi Prahoje) plačiai paminėjo Lietuvos operos solistės Aleksandros Staškevičiūtės gastroles Čekoslovakijoje, kurias suruošė Čekų-Lietuvių draugija.

Suvalkuose Pradės Eiti "Seinu Žinios"

Laikraštis skiriamas dabartinės Lenkijos ribose gyvenantiems lietuviams.

"IMPERIJOS, KURIOS ATRODE AMŽINOS—ŽUVO"

"Pasaulis Dar Pamatys Komunizmo Galą," Pareiškė Buvęs Italijos Premjeras Mario Scelba Lietuvių Parengime Romoje

Šv. Kazimiero 500 metų sukakties progą Romoje įvyko keli minėjimai, kurių įspūdingiausias buvo kovo 8 d. suruoštas PLB Italijos krašto valdybos (ypač jos pirmininko kun. V. Mincevičiaus) rūpesčiu ir globojamas kardinolo Pizzardo. Dalyvavo visa eilė Vatikano, Kvirinalo, diplomatinio korpuso ir šiaip visuomenės žymių atstovų. Sveikinimus atsiuntė taip pat popiežius Jonas XXIII, Italijos ministeris pimininkas Segni, užsienio reikalų ministeris Pella ir eilė kitų žymių asmenų.

Svarbesnius minėjimo momentus perdavė Italijos valstybinė televizija, be to, Italijos valstybinis radijas ir Vatikano radijas. Minėjimo eigą užrekordavo taip pat ir "Amerikos Balso" bei "Lietuvos atsiminimų" radijo valandėlės (J. Stuko) atstovai. Plačiai minėjimo atgarsiai nuskambėjo ir Italijos spaudoje.

Minėjimui pirmininkavo ir pagrindinę kalbą pasakė vienas žymiausių Italijos politikų, parlamento narys ir buvęs Italijos ministeris pirmininkas Mario Scelba.

"Lietuva Vėl Prisikels"

Buvęs Italijos premjeras tarp kitko pareiškė:

"Komunistų vadai parodė, kad vis dar tebesilaiko senasis imperializmas, tik užmaskuotas ir sustiprintas siautėjančio totalitarinio pobūdžio režimo. Vardan dinastijos interesų išbraukti iš žemėlapio Lietuvą, sunaikinant lietuvius, buvo 1864 m. caristinio valdovo programa. Tokia programa yra ir komunistinių valdovų. Priemonės nesikeičia. Įjungimas į Sovietų Sąjungą Lietuvos ir kitų Pabaltijo valstybių o taip pat pavertimas satelitinėmis valstybėmis Lenkijos, Čekoslovakijos, Vengrijos, Rumunijos, Bulgarijos, Albanijos ir užvaldymas Rytų Vokietijos, paniekinant visas sutartis, tai akiplėšiškiausias pažeidimas laisvės, koks bet kada buvo padarytas kultūringoms tautoms. Gyventojų deportacija—tai begėdiškiausias pasikėsinimas į žmonių laisvę. Sovietų Sąjunga yra susitepusi prieš pasaulį vergijos atgaivinimo nusikaltimu pačiame dvidešimtajame amžiuje.

Lietuvos ir kitų Pabaltijo tautų inkorporavimas į Sovietų Sąjungą ir primetimas vergiško režimo buvusioms laisvoms tautoms, kuriose klestėjo gerbūvis, mums pasako, ko vertas komunistų vadų duotas žodis, sutarčių gerbimas, tautų nepriklausomumas, nesikišimas į jų reikalus, koegzistencija, kuri kasdien iškilmingai linksniuojama.

Susirūpinę išsaugoti taiką, Vakarai, deja, yra priversti pasyviai stebėti kaip vyksta niekšingiausi nusikaltimai, kokius tik pasaulio istorija bet kada yra užregistravusi.

Komunistinių valdovų elgesys yra akivaizdus lietuvių tautos priešinimosi įrodymas. Nežiūrint žiauriausios priespaudos ir terorizmo politikos, nežiūrint tautos kūną žalojančių išvežimų, Maskvos valdovai bei jų vietininkai neįstengė palaužti lietuvių, neįstengė išnaikinti juose prisirišimo prie tėvų religijos, praktikuojamos net priverstinų darbų stovyklose, neįstengė užmušti nenumalšinamo jų laisvės ir nepriklausomybės troškimo dvasios.

Kova yra nelygi, jei turima prieš akis tik fizinė jėga. Ir niekas negalėtų turėti iliūzijų dėl fatalinės tos kovos pabaigos.

Bet pasaulis yra matęs ką kita. Ir ta pati Lietuva yra išbandžiusi moralinių idėjų reikšmę prieš brutalinę jėgą ir smurtą.

Nereikia eiti toli; užteks prisiminti paskutiniųjų penkiasdešimties metų įvykius.

Imperijos, kurios atrodė amžinos, žuvo be jokio galimumo prisikelti. Visą pasaulį terorizavę diktatoriai sulaukė liūdno galo.

Jėga, žiaurumas, smurtas, dorovės įstatymų bei laisvės vertybių niekinimas gali siautėti, bet jais remiantis nesukuriama socialinė tvarka. Galutinėje išvadoje anos ujamos vertybės ima viršų. Kai viskas jau atrodo žuvę, nematoma ranka apverčia aukštyn kojom nepajudinamus įsitvirtinimus. Apvaizda valdo pasaulį. Dėl to tai mes tikime, kad pasaulis matys komunizmo galą. Kada, kaip, kokias kitas kančias pasaulis turės iškentėti dėl jo siautėjimo, niekas negali pasakyti. Bet galime būti tikri, kad jis žus.

"Tautos nemiršta", galime kartoti su Benediktu XV. Nemirs, jei sugebės būti ištikimos savo pačioms. Lietuviai jau daug kartų išbandė tai savo audringo tautos gyvenimo šimtmečiais. Daug kartų prislėgta, *Lietuva vis prisikėlė.* Tautinė lietuvių dorybė yra kantrybė. Dievo Apvaizda dar kartą vainikuos šią jos dorybę.

Tebūna gyva meilė Lietuvai jos sūnų širdyse; iš praeities tesisemia jie savo jėgos priešintis naujiems puolimams ir teišsklaido netrukus Lietuvos saulė ją supančias tamsybes.

Šis yra karščiausias linkėjimas, kurį Lietuvos himno žodžiais, iš širdies gelmių šiandien siunčia visi Lietuvos draugai. Tegyvuoja Lietuva!"

Elta

ĮDOMIOS PABALTIEČIŲ SPORTO VARŽYBOS CHICAGOJE

III Šiaurės Amerikos pabaltiečių sporto varžybose, įvykusiose balandžio mėn. 25-26 d. d. Chicagoje, lietuviai laimėjo tris pergales iš penkių čia vykusių varžybų. Lietuviai išėjo nugalėtojais vyrų bei jaunių krepšinyje ir moterų tinklinyje, tuo tarpu latviai nugriebė pergales vyrų tinklinyje ir stalo tenise. Estai, kurie šį kartą dalyvavo tik dvejose varžybose, turėjo pasitenkinti viena antrąja vieta.

Pirmenybių dėmesio centre buvo vyrų krepšinio rungtynės, kurios baigėsi aiškiu lietuvių laimėjimu—98:80. Publikai raginant "šimtą", lietuviams pritrūko vieno metimo, tačiau jų persvara čia buvo labai aiški ir nereikėjo daug pastangų pergalės iškovojimui. Šiose rungtynėse didesnio įtempimo nesimatė, bet jose buvo parodytas augštos klasės žaidimas ir eilė gražių metimų.

Iš žaidėjų tarpo išsiskyrė Varnas ir Vitolinš, kurie tolimais metimais visus stebino. Varnas šį kartą buvo geriausias metikas ir surinko 28 taškus, o latvis Vitolinš sukalė 23 taškus.

Lietuvių rinktinei taškus pelnė: Garmus 6, Skaiger 19 Varnas 28, Shimkus 3, Žvinakis 1, Butinas 2, Montre 4, Valaitis 19, Butka 9, Kamarauskas 7, Dirvonis 0; latviams—V. Purkalitis 6, Nabrovskis 5, Kaleps 0, Grinbergs 16, Kačerovskis 15, Ezerins 6, Berzins 4, Vitolins 23, Tupesis 2, Strauts 3.

Jaunių krepšinyje lietuviai turėjo dar lengvesnę kovą ir įveikė latvius 63:45 (31:15). Lietuvių rinktinėje gavo progą pažaisti net 12 žaidėjų, nors tas gerokai atsiliepė į rungtynių pasekmę, kuri galėjo būti dar augštesnė. Lietuvius atstovavo ir taškus pelnė: Valaitis 8, Galinaitis 8, Gudas 4, Jankauskas 9, Montre 4, Armonas 6, Benevich 10, Žvinakis 2, Bartkus 4, Demereckis 1, Karsas 7.

Vienas iš įdomiausių ir gyviausių pirmenybių susitikimų buvo lietuvių-latvių moterų tinklinio rinktinių rungtynės, kurios pasibaigė 3:2 lietuvių pergale. Nors pradžioje atrodė, jog mūsiškės pasieks lengvą pergalę, tačiau kiek vėliau vaizdas pasikeitė ir prireikė 5 setų nugalėtojo išaiškinimui. Lietuvių komandoje žaidė: M. Raudienė. O. Blandytė, A. Loye, A. Barzdukaitė, S. Juodvalkytė, A. Liutkutė, I. Besperaitytė, J. Laikūnaitė, E. Kajeckaitė.

Vyrų tinklinyje aiškiai vyravo latviai ir jie čia, be didesnio vargo, įveikę lietuvius (3:0) ir estus (3:1), pelnė pirmą vietą. Estai nugalėję lietuvius (3:1) liko antraisiais. Lietuvių rinktinę sudarė: V. Eikinas, A. Liutkus, M. Leknickas, Z. Žiupsnys, A. Racka, A. Bielskus, K. Babickas.

Vyrų komandinį stalo tenisą nelauktai laimėjo latviai, kurie nugalėjo lietuvius 5:4 ir estus 5:1. Lietuvių rinktinė prieš latvius pasirodė gana lopytos sudėties (J. Nasvytis, V. Kleiza, ir B. Žemaitis) o rungtynėse su estais J. Nasvytį pakeitė P. Gvildys. Estai prieš lietuvius nepajėgė stipriau pasipriešinti ir pralaimėjo 1:5.

Individualinėse varžybose pirmuoju išėjo V. Kleiza, kuris baigiamėje sudorojo latvį Olinš 3:1 (21-7, 21-17, 4:21, 21:17). Trečiuoju liko Gvildys, pusiau baigmėje nusileidęs Olinšui. Rungtynėse dėl trečios vietos Gvildys sukūlė latvį Mikelsons 3:1.

Šiaip šios pirmenybės, atrodo, pavyko gana gerai ir jų nuotaika buvo puiki. Jas stebėjo apie 600 žmonių, kurių didesnę dalį sudarė lietuviai, nors ir latviai čia turėjo nemažą būrelį žiūrovų. Įspūdingai praėjo rungtynių oficialioji dalis ir paradas, dalyvaujant trijų tautų sportininkams. Čia buvo pasakyta eilė kalbų ir įteiktos dovanos laimėtojams.

Edv. Šulaitis

DĖMESIO VERTAS BALSAS

Žymusis šveicarų laikraštis "Neue Zuercher Zeitung" įsidėjo rašinį, kurio autorius P. v. H. (Anglijoje) kelia labai aktualų klausimą. Akivaizdoje dabartinių tarptautinių pasitarimų ir Maskvos notose minimos frazės apie "karinių pajėgų pasitraukimą", primenamas faktas, kad "Keturioliką metų po Antrojo karo pabaigos dešimtis europinių kraštų vis dar yra Sovietų Sąjungos neteisėtai okupuotos". Toliau pareiškiama:

"Sunku suprasti, kodėl pastarųjų laikų diskusijose ir derybose nekeliamas atvirai reikalavimas, kad sovietinė kariuomenė pasitrauktų iš visų nelegaliai okupuotų kraštų? Jei šiai gėdingai okupacijai nebus galo, Rusija galės galų gale atsisakyti atsiimti savo kariuomenę tuo pretekstu, kad okupacija esanti jau legalizuota (įteisinta) . . . *Vakarų valstybės turėtų be jokios baimės ir jokių rezervų kiekviena proga pareikšti savo nepalenkiamą valią, kad tie kraštai būtų išlaisvinti."*

Tai tikrai dėmesio vertas balsas, kurį turėtų išgirsti visi tie, kurie dalyvauja dabartinėse konferencijose.

E.

LIETUVIŲ DAINŲ IR ŠOKIŲ ANSAMBLIS AZIJOJE

"Leninskaja Smena" (Alma-Ata, Kazachijoje) vasario 21 d. numeryje, kurio iškarpą gavo "Eltos Inf." redakcija, aprašo Vilniaus liaudies dainų ir šokių ansamblio gastroles Kazachstane. Dviejų mėnesių laikotarpyje duodami lietuviški koncertai "plėšinių užkariautojams" (atvežtiems iš Lietuvos ir iš kitur). Pakeliui esą duoti keturi koncertai ir Dzeskasgane (garsios vario kasyklos, pagarsėjusios ankščiau savo baisumais darbo vergams lietuviams ir kitiems). Ansamblis koncertavo taip pat kai kuriose Užkaukazės ir Ukrainos vietovėse.

Kaip žinoma, tas pats ansamblis pereitais metais lankėsi Lenkijoje ir Rumunijoje, o dalis buvo nuvykusi į Briuselį.

E.

WASHINGTON. Gegužės 4-tą kalbėdami konferencijoj, sušauktoj Committee for International Economic Growth, viceprezidentas Nixon ir senatorius Kennedy stipriai pasisakė už teikimą ekonominės pagalbos Indijai, kad ji galėtų atsverti Azijos kontinente komunistinės Kinijos vaidmenį.

PANAMA CITY. — Gegužės 3-čią paskelbta, kad Panamos autoritetai suėmė virš šimto įsiveržėlių svetimų šalių piliečių, kurie planavę pravesti sukilimą. Autoritetai su tais įsiveržėliais elgiasi gana švelniai.

BUDAPEŠTAS. — Raudonųjų parėdymu, gegužės 1 ir 2 dienomis gyventojai turėjo minėti nevą darbo šventę, o sekmadienį, gegužės 3, turėjo visi dirbti. Raudonieji religinių švenčių nepripažįsta.

MOTINAI

O, mylima motina, laime širdin atsigręžus,
Kaip žvaigždės vis spindi, taip tu amžinai ta pati!
Tik tavo palaima gyvenimo vieškelius gražūs,
Tik tavo mums meilė, kaip jūra, giliė ir plati!

* * *

Lai saulė užgęsta, lai spalvos gėlių nebedažo,
Lai nieko šioj žemėj nelieka didingai vaiskaus,
Tik tu nepaliauki pasaulį liūliavus, kaip mažą,—
Ir niekas per amžius, tau mylint, širdies nenuskaus.

* * *

O, motina, džiaugsmo šaltini, o, rūpesčiai gilūs,
Per amžius jauna tu, per amžius graži ir gera . . .
O, mylima motina, saule, žydrinėj iškilus,
Visas tau žvaigždes iš padangės kasnakt aš deru . . .

P. Vaičiūnas

PRIE TĖVIŠKĖS ŠILO

Kai vakaro varpas nutyla,
Ir merkia dienužė akis,
Keliauju prie tėviškės šilo,
Kur ilsis motušės širdis . . .

Prie tėviškės mielojo šilo,
Prie kapo mielosios mamos,
Kur laisvė šventoji mums kilo—
Po amžių kančios ir kovos!

Nūn paukščiai visi ten nutilo . . .
Ir sesę ten virgdo dalia . . .
Ir brolį, toli, ten prie šilo,
Kankina nelaisvės valia.

Kur laisvė šventoji mums kilo,
Kur kapas mielosios mamos,
Ten kaupsis vėl laisvė prie šilo—
Po brolių šventosios kovos!

Kai vakaro varpas nutyla,
Ir merkia dienužė akis,
Ten tėviškės šilas prabyla,
Kad tėviškei rytas vėl švis!

J. Klv.

RAŠINIŲ KONKURSAS PRADŽIOS IR AUKŠTESNIŲJŲ MOKYKLŲ MOKSLEIVIAMS

KONKURSAS TĘSIS IKI 1959 M. BIRŽELIO 1 DIENOS; PREMIJOS: PIRMOJI $75.00; ANTROJI $50.00 IR TRYS PO $25.00

Lietuvių Romos Katalikų Susivienijimas Amerikoje yra viena didžiausių mūsų organizacijų, kuri per visą 73 m. veikimo istoriją išvarė plačią švietimo, kultūros, savišalpos, draudimo ir laisvinimo darbų vagą. Ryšiai su moksleiviais ir priaugančia karta visada buvo labai artimi.

Norėdami pagyvinti moksleivių veiklą ir paskatinti domėjimasi lietuvybe bei savo organizacijos išlaikymu, Lietuvių Romos Katalikų Susivienijimas Amerikoje nutarė organizuoti **RAŠINIŲ KONKURSĄ**, kurį praveda Švietimo Komisija.

Lietuvių Romos Katalikų Susivienijimas Amerikoje skelbia rašinio konkursą šiomis sąlygomis:

1. Rašinio pavadinimas: **"Lietuvių Romos Katalikų Susivienijimas Amerikoje ir lietuvybės išlaikymas."** Angliškai: **"Lihuanian Roman Catholic Alliance of America and our Lithuanian heritage."**
2. Rašinys rašomas lietuvių arba anglų kalba.
3. Rašinio konkurse dalyvauja pradžios ir aukštesniųjų mokyklų (high schools) moksleiviai.
4. Rašinio dydis tarp keturių ir aštuonių šimtų žodžių.
5. **Premijos:** 1) $75.00, 2) $50.00, trys premijos po $25.00.
6. Konkursas baigiasi 1959 m. birželio 1 d.
7. Konkurso teisėjus skiria Švietimo Komisija.
8. Teisėjai peržiūri rašinius ir skiria premijas, kurias išmoka LRKSA Vykd. Taryba.
9. Konkursinio rašinio dalyviai savo tikrą pavardę, adresą ir telefoną užrašo ant lapelio, kurį įdeda į voką, ant kurio užrašo slapyvardį ir su rašiniu (pažymėtu tuo pačiu slapyvardžiu) įdėję į kitą voką, pasiunčia Švietimo Komisijos pirmininkui: **Kazys Kleiva**, 1615 So. 49th Ave., Cicero 50, Ill.
10. Rankraščiai negražinami. Jie pasilieka "Garso" Redakcijos nuosavybe.

Maloniai prašome vienuolynų, parapijų, lituanistinių ir organizacijų vedamų mokyklų vadovybes sudaryti sąlygas, kad Jūsų moksleiviai rašytų konkursinį rašinį.

Medžiagos rašiniui galima rasti: 1) Liet. Rom. Kat. Susivienijimo Amerikoje Istorijoj, išleistoj 1956 m., kurią galima įsigyti adresuojant: **Lithuanian R. C. Alliance of America, P. O. Box 32, Wilkes-Barre, Pa.**); 2) LRKSA organo "Garso" numeriuose.

Lietuvių R. K. Susivienijimo Amerikoje Švietimo Komisija

Maldos iš Sibiro

MARIJA, GELBĖKI MUS

Sibiro tremtinių ranka rašyta maldaknygė

Maldos originalios, jų pačių kurtos, žavios minties gilumu ir grožiu, auka ir kančia. Persunktos didele Dievo, tėvynės ir žmogaus meile.

Išleido A T E I T I S, spaudė Immaculata Press, Putnam, Ct.

Gaunama pas platintojus ir ATEITIES administracijoj *916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.* Tel.: GLenmore 2-2923. *Kaina $1.00.*

GALIMA ĮSIGYT ŽODYNŲ

"Garso" administracijoje galima įsigyt praktišką dviejų dalių — angliškai - lietuvišką ir lietuviškai - angliską Marlborough's išleistą žodyną.

Redaguotas Rev. H. H. Pewtress ir Rev. I. Geriko

333 puslapių. *Kaina $4.50*

Kreipkitės į

"GARSO" ADMINISTRACIJĄ

P. O. Box 32 (71-73 S. Washington St.), Wilkes-Barre, Pa.

LRKSA Vykdomosios Tarybos Susirinkimo Protokolas

(Pabaiga)

Sesijon atvyko legalus patarėjas adv. Edward W. Lopatto.

Tęsiamas pomirtinių reikalavimų svarstymas.

A. a. 245 kuopos nario Tamo Kupčinsko pomirtinės reikalu susidarė daug korespondencijos. Vėliausi laiškai buvo pasiųsti kun. J. F. Baltusevičiui ir centro įstaigai. Tuose laiškuose tęsiami nusiskundimai prieš Direktorių Tarybos sprendimą padarytą pusmetiniam 1947 metų susirinkime. Nuo to laiko ir nario ir pašalpgavio mirimų prirodymai buvo užregistruoti. Vėliausia korespondencija parodo, kad būta konfliktuojančios informacijos.

Dr. Krikščiūnas pasiūlė autorizuoti sekretorių reikalauti specifinės informacijos ir ją gavus toliau autorizuojamas kartu su legaliu patarėju adv. Lopatto išstudijuoti informaciją ir savo ištyrimų raportą pateikti Direktorių Tarybai su jų rekomendacija reikalo sutvarkymui; kun. J. F. Baltusevičius parėmė. Priimta vienbalsiai.

Sirgimų Reikalavimai

34 kp. nario Vytauto Paulausko. Reikalavimui išspręsti trūksta informacijos. Pavesta sekretoriui gauti išpildytą sirgimų blanką Nr. 3 ir tuomet atatinkamai veikti, prisilaikant direktorių susirinkimo laiku pareikštų nuomonių.

A. a. Prano Šimansko, 1 kp. nario. Narys neišpildė reikalavimo dėl sirgimų beneficijų ir mirė nepadaręs tokio reikalavimo. Jo pašalpgavis pridavė atatinkamas reikalavimų formas, ligos pobūdis ir gydymo laikas yra paliudyti gydytojo apimant sirgimo periodą iki mirties. R. Valatka pasiūlė išmokėt beneficijas remiantis priduotais prirodymais, Alb. Poškienė parėmė. Priimta vienbalsiai.

Antaninos Pavalkienės, 40 kp. narės. Narė pasiduodama ligoninėn neišpildė Nr. 1 blankos, taipgi kitų blankų nepriduota. Centro įstaiga pasiuntė kuopos sekretoriui laišką raginant išpildyt priedines blankas. Kuopos sekretorė savo laiške pranešė, kad narė nebuvo interesuota blankų išpildyme. Sekretorius Kvetkas pastebėjo, kad narė buvo labai sena ir jo manymu kas nors turėjo padėt reikalavimą priruošti. Šis reikalas paliktas išdo globėjui V. Abromaičiui ištirti ir padėti narei paruošti priedinius sirgimo prirodymus.

Sekretorus Kvetkas atkreipė dėmesį į neiškeistų čekių skaičių iždininko tokių čekių sąraše. V. Abromaitis pasiūlė autorizuoti iždininką redepozituoti senus čekius į tas sąskaitas iš kurių čekiai yra išduoti, Al. Poškienė parėmė. Priimta vienbalsiai.

Laiškai

Sekretorius Kvetkas pridavė laiškus, kuriuose reiškiamas dėkingumas už mokykloms paskirtas stipendijas: Tėvų Pranciškonų vardu laiškas pasirašytas kun. Viktoro Gidžiūno; Saleziečių vardu pasirašytas kun. Vinco Endriūno; Seserų Pranciškiečių vardu—Motinos Loyolos; Villa Joseph Maria—Sesers Agnesinos; Jėzaus Nukryžiuotojo Seserų vardu—Sesers M. Elizabeth; Marija High School vardu—Sesers M. Bernadettos; Marianapolio paruošiamosios mokyklos—kun. J. Petrausko; Nekalto Prasidėjimo Seserų vardu—Sesers M. Aloyzos; taipgi laiškas gautas nuo Kunigų Vienybės iždininko kun. Tito Narbuto dėkojant Susivienijimui už auką. Taipgi perskaitė laiškus gautus nuo 105 kuopos sekretoriaus Tamo Diškevičiaus, 160 kp. sekretoriaus Vinco Paukščio ir nuo buvusio 295 kuopos sekretoriaus Petro Šimkaus.

Prašymai

Perskaitytas laiškas gautas nuo Vlado Mingėlos jo parašytos knygos išleidimo reikalu. Jo prašymas įtrauktas tolesniam apsvarstymui. Perskaitytas laiškas gautas nuo William B. Healey prašant aukos Wilkes-Barre General Hospital vajaus fondui ir atidėtas dėlto, kad Susivienijimas neturi fondų patenkint tokius prašymus.

R. Valatka klausia ar Susivienijimas sutiktų apmokėt pusę išlaidų padarymui klišių naujai priimtų narių, kurie norėtų matyt savo atvaizdus "Garse". Bendrai buvo sutarta, kad Susivienijimas pusę tokių išlaidų apmokėtų.

Rašinių Konkursas

Prezidentas Šimutis pakvietė Kazį Kleivą raportuoti apie planą paruoštą Švietimo komisijos rašinių konkurso reikalu. K. Kleiva perskaitė raportą, kurį Taryba principe užgyrė. (Konkurso planas dedamas atskirai. *Redakcija.*)

Priežastis, kodėl kovo, balandžio ir gegužės mėnesiai buvo parinkti konkursui, yra ta, kad jis susiriš su stipendijų dovanų išdalinimu mokslo metų pabaigoje. Svarstymų laiku kilo klausimas kur kontestantai galėtų gauti informacijas apie Katalikų Susivienijimą. Kadangi šis reikalas labai svarbus, tai nutarta pasiųsti po vieną Susivienijimo Istorijos egzempliorių kiekvienai mokyklai lietuvių vedamai ir kad tos knygos būtų prieinamos kontestantams. Svarstyta reikalas Susivienijimui gauti publikacijos laikraščiuose, taipgi nutarta rašinių konkurso pranešimą pasiųsti visoms tokioms mokykloms.

Trečioji sesija uždaryta 12:45 P. M.

KETVIRTOJI SESIJA

Ketvirtoji sesija pradėta 1:55 P. M. Dalyvauja visi viršininkai ir direktoriai. Pirmsėdžiauja pirmininkas Šimutis.

Atnaujintos diskusijos rašinių konkurso reikalu ir svarstomas obalsis, kurs patrauktų publikos dėmesį. Plačiai svarstyta reikalas sukelti didesnį susidomėjimą lietuvių tautiniais reikalais ir kilme, turint omeny, kad priklausymas prie Susivienijimo žymiai prisideda prie lietuvių patriotizmo kėlimo. Susivienijimas davė gerą patarnavimą žmonėms ir jeigu jis buvo geras mūsų tėvams, jis turėtų būt ganėtinai geras jaunesnėms generacijoms.

Sekretorius Kvetkas raportavo, kad rašomos ofiso mašinėlės vartojamos devynis, dešimt metų pradeda nusidėvėti. Dr. Wm. Krikščiūnas pasiūlė autorizuoti Vykdomąjį Komitetą pirkti reikmenis rekomenduojamas sekretoriaus, jeigu tas bus būtina; V. Činikas parėmė; priimta vienbalsiai.

Papildymas Labdarybės Komisijos Sąstato

Mirus Petronelei Baltrušaitienei, Susiv. Labdarybės komisijoj susidarė vakansija. Prezidentas L. Šimutis rekomenduoja Praną S. Rakauską iš Binghamton, N. Y., užimti Labdarybės komisijos nario vietą neišbaigtam terminui. Albina Poškienė pasiūlė rekomendaciją priimt, V. T. Kvetkas parėmė. Priimta vienbalsiai.

Prezidentas Šimutis teiraujasi ar jau daromi pasiruošimai priimti sekantį seimą. Sekretorius atsakė, kad apie tokius planavimus dar nežino. Kaip Vykdomosios komisijos pirmininkas, kun. J. F. Baltusevičius paprašytas kontaktuoti 5-sios Penna. apskrities viršininkus pradėti planavimus.

Sekretorius Kvetkas pridavė direktoriams leidinėlį pavadintą "Introducing Lithuania," kurio užpirkęs 100 kopijų mokant po 20 centų už kiekvieną kopiją, kadangi tokių leidinėlių pareikalavimas įstaigoje yra dažnas. Taipgi diskusuotas šaunus Lituanus žurnalo redaktorių darbas. Žurnalas yra bertaininis ir vedamas aukštųjų mokyklų studentų. Kadangi darbas yra vertingas, V. T. Kvetkas pasiūlė, K. Kleiva parėmė paskirti $50.00 šios akcijos paramai, taipgi užsakyti priedo 150 kopijų leidinėlio "Introducing Lithuania." Priimta vienbalsiai.

Toliau svarstomas Jono Bajarčiaus reikalas. Sekretorius Kvetkas perskaitė laišką iš Bonding kompanijos, kuriame pasakyta, kad pasiūlymas kas link atlyginimo bus išspręstas netolimoje ateity. P. J. Karašauskas taipgi pareiškė, kad palaiko ryšius su kompanijos pareigūnais. Beje, yra įrodymų, kad tas asmuo dar rinko duokles iš kaikurių narių gruodžio mėnesį, 1958 metais. Sutarta šiuo reikalu prisilaikyt Direktorių Tarlybos pereito susirinkimo sprendimo.

Narystės Vajus

Pareikšti užsivylimai dėl paskutinio vajaus davinių, nors įvairūs planai buvo išmėginti su piniginėmis ir daiktinėmis dovanoms ir kad tas davinių nepagerino. Svarstoma sekretoriaus rekomendacija įsteigti pardavimo departamentą (sales department). Padaryta kelios sugestijos iš kurių svarbiausios yra šios:

1) Paruošti planą atlyginti generaliniams organizatoriams, kas apims algą, išlaidas ir bonus prisilaikant scale pagrindo. Bonai paskatins organizatorius darbuotis ir juo sunkiau jie dirbs, tuo aukštesnius bonus jie laimės.

2) Yra manoma, kad organizatoriams padės, jeigu jie atsikreipdami į parapijos klebonus, kurių rajonuose jie darbuosis, įteiks klebonams Susivienijimo Istorijos egzempliorių.

3) Prašyti Lituanus žurnalo redaktorius išspausdinti raštą apie Katalikų Susivienijimą ir jo fraternalinę veiklą.

Sekretorius Kvetkas perskaitė laišką gautą nuo Juozo Giedraičio, kurs tyrinėja galimybes būti organizatorium. V. T. Kvetkas išsireiškė, kad jis turi mintyje ir Henriką Malinauską, kurs žino Susivienijimo biznį ir gerai kalba anglėškai. Al. Poškienė [illegible]

[illegible] torizuojant sekretorių planą įvesti galėn; dr. Wm. Krikščiūnas parėmė; priimta vienbalsiai.

Prezidentas Šimutis sugestijonuoja, kad centro įstaiga pasiųstų padėkos laišką Sofijai Barcus leidusiai keliems Susivienijimo nariams Chicagos rajone per jos radio programą kalbėti apie Susivienijimą.

Įstatai

Sekretorius Kvetkas perskaitė du laiškus—vieną iš Illinois apdraudos departamento, kitą iš New Yorko departamento, užgyrusių konstituciją ir įstatus, kuriuos jie įrekordavo. Sekretorius taipgi su pasitenkinimu raportavo, kad visi certifikatai dabar išduodami taipgi yra užgirti.

Kas link įstatų, išimtį padarė Illinois departamentas dėl str. 6, sekc. 3 (a), kuri seka: Unless the Insurance Commissioners disapprove of any such amendments or additions within sixty (60) days after the filing of same, such amendments shall be considered approved—jei apdraudos komisijonieriai neužgirs bile kurių tokių amendmentų ar priedų šešiasdešimt (60) dienų laikotarpy po jų užrekordavimo, tokie amendmentai bus laikomi užgirtais.

V. Činikas pasiūlė išbraukt straipsnio 6 sekciją 3 (a) remiantis autoritetu suteiktu Direktorių Tarybai, kaip tas atžymėta įstatų str. 8, sekc. 21; Albina Poškienė parėmė; priimta vienbalsiai.

Aukščiau minėtas sprendimas išbraukti tą sekciją bus priduotas sekančio seimo ratifikacijai.

Sekė plačios diskusijos kas link įrengimo plaque naujojo Susivienijimo centrinio namo dedikacijos atminčiai. Galutino nuosprendžio neprieita, bet reikalas pavestas V. T. Kvetkui ištyrinėti tokio plaque įrengimo išlaidas.

Prezidentas Šimutis pranešė, kad darbotvarkė išbaigta ir jis pareiškė pasitenkinimą, kad susirinkimas pravestas per tris dienas ir pakvietė dvasios vadą kun. J. F. Baltusevičių sukalbėti maldą.

Prezidentas Šimutis susirinkimą uždarė 5:45 P. M.

Vincas T. Kvetkas, sekretorius

Lithuanian and Latin

DR. ANTANAS KLIMAS

Dr. ANTANAS KLIMAS, author of numerous articles, completed his graduate studies at the University of Pennsylvania in Philadelphia, where he was an instructor in German. Currently he is an assistant professor of German at the University of Rochester, N. Y.

During the age of Romanticism, many Lithuanian patriots believed that the Lithuanians are descendants of the ancient Romans. A theory was devised that the whole Lithuanian nation was the offshot of a splinter group of Romans who fled internal strife in Rome itself and, around the beginning of the Christian era or even earlier, ended up on the shores of the Baltic Sea and along the Nemunas River. They liked the country and settled there permanently. In time their language changed and became . . . Lithuanian.

The principal reason for the promulgation of this theory was the national pride of the Lithuanians, who had just (1795) lost their political independence after having been for several centuries (ca. 1200-1795) a great powerful kingdom. Although politically it was Russia that occupied Lithuania, culturally it was Polish influence that was creeping into all aspects of life, especially in the schools and churches, the newspapers and books. The Lithuanian aristocracy and intelligentsia were rapidly polonized, since Poland was also occupied by Russia and this common fate drew the leading classes of the two formerly independent and powerful nations closer and closer together. The Poles had become Christians about 400 years earlier than the Lithuanians, and by the time the Lithuanians too were Christianized the Poles had already developed their national cultural institutions to a high standard. Most of the Polish aristocrats and intellectuals, and later even the Polish masses, regarded the Lithuanian language as inferior to their own. This was similar to the situation in Germany, where French and Latin were considered much superior to German.[1]

After Herder, the German writer, spread the idea that one language is as good as another and that any nation, large or small, deserves to be honored just as much as any other nation, a great patriotic movement sprang up in Europe, and especially in Central, Eastern and Northern Europe. The younger generation of each nation's intellectuals "returned home"—they took up the study of the history, literature, folklore and language of their own people. This was true also in Lithuania.[2] The glorification of Lithuania's past was an important feature of this patriotic upsurge. Since documented Lithuanian history does not begin until after 1000 A. D., the Lithuanian patriots invented a whole new dynasty of Lithuanian kings purportedly descended directly from the Roman settlers mentioned above. The Lithuanian language thus became a younger "sister" or "daughter" of Latin. They would quote such a sentence as the Latin *Tres vires ingum trahunt* (Three men are pulling a yoke), and point out—truthfully—that it bears a close resemblance to the modern Lithuanian *Trys vyrai jungą traukia.* The cardinal numbers—*unus, duo, tres, quattuor, quinque* (Latin), *vienas, du, trys, keturi, penki* (Lithuanian)—also bear a very great similarity.

It is true that both Latin and Lithuanian have preserved many archaic features in their phonology, morphology and word formation. Still, such examples as the two given above show no closer a relationship between Latin and Lithuanian than exists between any two Indo-European languages that have preserved such archaic features. Actually all the relationships and similarities that exist between Latin and Lithuanian date back to the time when the two languages were still merely dialects of the common Indo-European mother tongue. There are hardly any distinctive common features that can be ascribed to Lithuanian and Latin alone, to exclusion of all the other Indo-European tongues.

In vocabulary, there are certain words that are common to Latin and one group of other Indo-European languages and certain other words that are shared by Latin and another group of related languages.[3] The *ignis* (fire) has cognates in the Lithuanian *ugnis* and the Indo-Iranian *agnih*, while the Latin *aqua* (water) has a cognate in the Gothic *ahva* and practically nowhere else.[4]

As has been mentioned, Latin and Lithuanian are both languages that have preserved many archaic features. It is difficult to judge which is the more archaic and therefore the more important for comparative Indo-European studies. This much is clear, however: Latin is a dead language, known to us only from documents, while Lithuanian is still very much alive,[5] full of dialectal variety, changing and adapting itself to every requirement of the modern age. Thus where Latin may be more valuable in research on the Greek, Celtic, Germanic and—of course—Italic (Romance) languages, Lithuanian is more valuable for the entire Indo-European field, especially in studies of accentuation, syntax, dialectology, linguistic geography, etc. Lithuanian is also very helpful in studies of the Indo-European future tense.[6] And where Latin is dead, the data of Lithuanian can be checked and rechecked at will, since it is alive.

NOTES:

1 Frederick the Great once said: "German is too diffuse, and among higher society one speaks French. A few schoolmasters and professors are not able to give the German language the fineness and the nuances of meaning that it can acquire only in highly elevated society." (Letter to Voltaire, written in Potsdam on July 24, 1775.)

2 See Dr. V. Mačiūnas, **Lituanistinis sąjūdis Lietuvoje XIX amžiaus pradžioje.** Kaunas, 1939.

3 This phenomenon can be found in almost all Indo-European languages, not merely in Latin.

4 See L. R. Palmer, **The Latin Language**, London, 1954, especially p. 28 ff. This is an excellent work on Latin, but the author seems insufficiently informed on the progress or research in Baltic and Slavic studies. He still uses the expression "Balto-Slavonic," which has been abandoned by Indo-European scholars in Germany, France and the U.S.A. Today the Baltic branch of the Indo-European languages is treated as separate from the Slavic Branch.

5 It is very interesting to note that many West European linguists, especially Germans, considered Lithuanian to be a dying language. We read in Meyers' **Konversationslexikon:** "Lithuanian, Latvian and Old Prussian, which is now dead, form the Baltic branch, which is close to the Slavic. Today Lithuanian is still spoken in the northern part of the Prussian province of Gumbinė, as well as in the Russian provinces of Kaunas and Vilnius; **however, it is dying out** [stirbt jedoch aus]" (bold face mine—A. K.. Myers, **Kleines Konversationslexikon**, 7th ed., Leipzig and Vienna, 1908; Vol. IV, p. 448.

6 Lithuanian has preserved the so-called sigmatic future tense. The Lithuanian **eisiu** (I shall go, I will go) is thus much older than any future-tense formation in Latin, which gave up this Indo-European formation and substituted innovations for it. This sigmatic future tense occurs in Indo-Iranian (Sanskrit) and in Greek. In the most recent contribution to this problem, Prof. W. R. Schmalstieg of the University of Kentucky says that the "s" itself is "certainly an Indo-European inheritance." (William R. Schmalstieg, **The Vocalism of the Lithuanian Sigmatic Future.** "Slavic and East European Journal," Vol. XVI (1958), pp.129 ff.

Lituanus

Lithuanian Writers in Ferment

The Third Writers' Congress of Soviet-occupied Lithuania, which took place during the second half of January, was of a decidedly political nature. The Central Committee of the Lithuanian CP sent the Congress a letter of greetings which betrayed a great concern by the party about the literary situation and which contained strict orders to "strengthen the ideological struggle against the remnants of the bourgeois ideology." The letter characterized the period immediately preceding the meeting as "filled with struggle against the remnants of the past, against revisionists of various color."

The speech of the Chairman of the Lithuanian Writers' Association, Antanas Venclova, abounded in complaints about "deviations". According to Venclova, "an ideological rupture" extends over the entire body of Lithuanian literature. He openly spoke about "the attempts of the enemies of the Soviet people to utilize the errors of our party during the years of the cult of personality for their lies stating that nothing of value was created in our literature and art in general during this period. The wave of revisionism coming from abroad, also affected some ideologically poorly armed writers."

Writers Accused of Struggle for "Unlimited Freedom"

Venclova went on to ask: "And the struggle of some comrades for unlimited 'freedom' to depict the especially dark sides of life—is it not an answer to the desire of the revisionists that our literature should depict nothing but the black, the dark and the ugly?" He attacked the following writers: J. Lankutis—for forgetting in his articles that the principle of party-mindedness demands first of all to fight actively against bourgeois ideology; V. Kubilius—for his "anti-Marxist articles in which he dispensed with Marxist methodology entirely"; R. Mackonis—"for a story in which he tries to rehabilitate the activity of the bourgeois nationalists during the Hitler occupation and depict it as patriotic". Venclova's wrath repeatedly turned against the "bourgeois nationalists" who attempt in various ways to discredit the Soviet books and to elevate the "bourgeois" writers. According to him: "bourgeois nationalists, especially abroad, still make attempts to use the cultural-literary heritage as an ideology, weapon against Marxism-Leninism, against our socialist ideology, against the party's national policy.

Defiant Author Taken to Task

Venclova singled out writer J. Dovydaitis as the main villain in contemporary Lithuanian literary life. His novel, *Pasmerktieji* (The Condemned Ones), charged Venclova, makes no distinction between true "heroes" and their enemies. Venclova's attacks were taken up by the secretaries of the Writers' Association, E. Mieželaitis and M. Sluckis, who intimated that Dovydaitis did not like their meddling in his creative work. According to them, Dovydaitis "has evidently become snobbish, is extremely confident in his own power, tends to negate the works of other writers and their contribution to literature." For some time, the secretaries stated, J. Dovydaitis has been accusing all other writers of "absence of 'conflicts', lacquering of truth, so-called civic cowardice; he pretentiously depicts himself as the only portrayer of the truth of life." Dovydaitis was further charged with "ideologically misleading" the younger writers and committing "ideological deviations."

The attack on Dovydaitis also revealed that, as in the case of *Doctor Zhivago*, Dovydaitis' novel was rejected by the literary magazine, *Pergalė* (Victory), the editors of which "drew the attention of the author to his political errors and the low artistic level of the novel." Dovydaitis, however, brushed this criticism aside and turned his book over to a daily paper for serialization. The secretaries concluded: "recently Comrade Dovydaitis has completely avoided his comrades and is shunning the assistance of the collective. Another of his works is still unpublished. It is the novel *Vilko Bilietas* (Certificate of Misconduct) which was rejected by the Publishing House of Fiction and by the editors of the magazine *Pergalė*. The Prose Section proposed to Comrade Dovydaitis that he bring in his novel for discussion. Unfortunately, he refused."

Not Even One-Third of The Writers Belong to The Communist Party

The secretaries of the Lithuanian Writers' Association noted in their report that out of the ninety-six members of the Association, only 30 per cent belonged to the Communist Party. The report was particularly critical of the "decadent" moods in the University of Vilnius. The young literary people in the university—the report charged—are "disseminating Philosophical convictions that are nothing but a mixture of idealism." Some young intellectuals, according to the report, go as far as to babble about "the thing in itself" and to reduce the esthetic ideal to "the author's victory against reality". Even more, they "mock at Soviet literature and dispise their young poetry-writing collegues who follow the norms of Soviet literature". The report charged that "under the cover of personal freedom and other disguises, some authors resist any attempt of the board of the Association to react against some facts of moral dissolution".

Elta

FILM PRODUCTION IN LITHUANIA

On January 27, 1959, the long-heralded premiere of the film-comedy, *Kalakutai* (The Turkeys) took place in Vilnius. The film, scripted by a former "bourgeois" author, A. Gricius, ridicules life in "bourgeois" Lithuania. The most interesting thing about the film is that almost all its acting and technical personnel are Lithuanian, as compared with a heavy Russian representation in earlier films. Another film, *Adomas Nori Būti Žmogumi* (Adam Wants To Be A Human Being), was premiered in March. This film also takes place in pre-Soviet Lithuania and portrays the machinations of a bureau for emigration to Buenos Aires, not excluding the white slave trade. It should be noted that both films do not fulfill the most urgent request of the Communist government: to write about the "Socialist" present.

The film production in Soviet-occupied Lithuania has set itself a task to make five feature-length films yearly in the framework of the all-Soviet Seven Year Plan. At present, Lithuanian films are hampered by an overdependence on Russian cinema, propagandistic contents, theatrical acting, lack of experience and of trained personnel. Talent and will, however, are available and there is no doubt that, once the foreign occupation is over, Lithuanian film makers will make their genuine contribution to the world of cinema. *E.*

1200 YOUNG LITHUANIANS RESETTLED IN KAZAKHSTAN

On the occasion of the fifth anniversary of Khrushchev's campaign to settle the deserts of Kazakhstan, the Secretary of the Communist Youth Organization in Soviet-occupied Lithuania has proudly announced that 1200 Lithuanian youths have made permanent residence in that area. Since the published figures of the permanently resettled Lithuanian youth used to be 3-4 times larger, the decrease may have two explanations: Flight or omission of Russian residents of Lithuania in the new figures. 4360 young men and women were sent from Lithuania to Kazakhstan in 1958: almost all of them returned. *E.*

"It is not only impossible to understand but must even be considered quite abnormal that some of our younger writers, who have grown up and matured under the Soviet system, undertake to write about the bourgeois past which they can only vaguely remember." (Radio Vilnius, February 5, 1959.)

"Your duty, little pioneers (Communist childrens' organization. Ed.) is to explain the phenomena of nature and society to your religious grandparents and others, and to help them to get rid of religion." (Radio Vilnius, January 30, 1959.)

Down To Brass Tacks

A story floating around has a Japanese war prisoner relating the following story about American jungle fighting ability.

He was asked: "Who are the best jungle fighters?" He answered: "Why, the Japanese."

Then he was asked: "Who are the next best?" He answered: "Probably, the Australians."

"Who are the next?" he was asked. The fellow thought for a moment and then said: "Well, maybe the English."

Then he was asked: "What about the Americans?" "The Japanese answered: "Americans no fight in jungle. First remove the jungle and then fight."

VIETINĖS ŽINIOS

LANKĖSI

Balandžio 29-tą Susivienijimo Centro įstaigoje lankėsi Luzerne Common Pleas teismo teisėjas Bernard C. Brominski, kurs šių metų rinkimuose siekia pilno tarnybos terminą.

Balandžio 22-rą lankėsi ilgametis LRKSA narys ir 7 kuopos pirmininkas Vladas Palūpis iš Pittston'o.

Gegužės 4-tą lankėsi iš Brooklyno LRKSA 135 kuopos sekretorius ir organizatorius Antanas Daidynas.

LRKSA 17 KUOPOS NARIŲ DĖMESIUI

LRKSA 17 kuopos susirinkimas įvyks sekmadienį, gegužės 17-tą, 1959, tuoj po sumos, Švč. Trejybės parapijos svetainėje, Wilkes-Barre, Pa.

Visi nariai ir narės prašomi dalyvauti.

Valdyba

LRKSA 212 KUOPOS NARIAMS

LRKSA 212 kuopos susirinkimas įvyks šeštadienį, gegužės-May 9, 7:30 vakaro, sekretoriaus John W. Kozerski namuose, 35 Hilldale Ave., R. D. 2, Wilkes-Barre, Pa. Visos narės-nariai malonėkite dalyvaut susirinkime, užsimokėt duokles ir atsiveskite kandidatų įsirašymui į Susivienijimą.

212 kp. valdyba

MIRĖ JONAS VAITULIONIS

Gegužės 2-rą mirė ilgametis LRKSA 34 kuopos narys Jonas Vaitulionis, gyv. 34 Bilbow St., Edwardsville, Pa.

Pašarvotas buvo direktoriaus Šukviečio įstaigoje.

Iškilmingos laidotuvės įvyko antradienį, gegužės 5 iš Kingstono Šv. Marijos bažnyčios parapijos kapinėse, Pringle. Velionis buvo gimęs Lietuvoje, atvykęs į šią šalį šiame rajone išgyveno 52 metus. Jis yra tarnavęs Edwardsvillės policijoj. Priklausė prie LRKSA ir prie kitų organizacijų ir draugijų.

Liūdesy paliko žmoną Elžbietą; sūnų Joną Kelly, Pringle; sūnų Louis, Binghamton, N. Y., sūnų Leonardą, Roxbury, N. Y.; dukterį Mrs. F. Davis, namieje; keturioliką anūkų ir seserį Oną Agurkienę, Kingston.

Teilsis jo vėlė Viešpaty! Artimiesiems pareiškiame giliausią užuojautą!

LEGAL NOTICE

NOTICE IS HEREBY GIVEN that Letters Testamentary have been granted in the Estate of Stefan Klosowski, late of the Borough of Plymouth, who died on March 5, 1959. All persons indebted to said estate are requested to make payment, and those having claims or demands to present same without delay to Catharine Klosowski, 701 West Main St., Plymouth, Pa.

JOSEPH P. OLEXY, ESQ.
850 Miners National Bank Bldg.
Wilkes-Barre, Penna.

4-TOSIOS APSKRITIES SUSIRINKIMAS

Pusmetinis LRKSA 4-tosios Penna. apskrities kuopų atstovų susirinkimas įvyks sekmadienį, gegužės 17-tą, Šv. Marijos parapijos svetainėje, Kingston, Pa.

Pradžia 2:00 P. M.

Darbotvarkėj šių metų išvažiavimų, naujų narių vajaus ir kiti aktualūs apskrities ir organizacijos reikalai.

Visos kuopos, priklausančios prie apskrities, malonėkite į šį svarbų susirinkimą atsiųsti atstovus.

Pranas Katilius, pirmin.
Antanas Meškauskas, sekr.

JULIAUS NAUJOKO LAIDOTUVĖS

"Garso" Nr. 14 (balandžio 23, 1959) buvo žinutė apie LRKSA 194 kuopos nario Juliaus Naujoko (gyv. 1 Winter St., Inkerman) mirtį ir jo veiklą.

Iškilmingos jo laidotuvės įvyko balandžio 21-mą. Iš C. A. Kižio įstaigos nulydėjus Šv. Kazimiero bažnyčion, iškilmingas Mišias atlaikė kun. J. Kasakaitis, asistuojant kun. J. Truskauskui diakonu ir kun. L. Giliui—subdiakonu. Per Mišias vargonais grojo prof. muz. Bronis Voveris, giedojo solistai Paul Porter, muzikas Jokūbas Varaitis ir muz. Vaclas Romanas.

Kapinėse paskutinę benedikciją suteikė kun. J. Truskauskas.

Kaip pirmojo pasaulinio karo veteranas kapinėse buvo pagerbtas ir militarinėmis ceremonijomis.

Karstnešiais buvo Edward Francik, John Mislan, Peter Buranich, Antanas Bartašius, Paul McDonnell ir Jurgis Kižis.

Dar reikia pažymėti, kad velionis buvo Jenkins Township mokyklų distrikto iždininkas ir direktorius.

A. A. Mirusiems

A. A. VERONIKA KARAVIČIENĖ, gyv. 16 Clarke St., Hilldale, mirė balandžio 26-tą General ligoninėj; palaidota balandžio 29-tą iš Pittston'o Švento Kazimiero bažnyčios parapijos kapinėse. Velionė buvo gimusi Lietuvoje, į šią šalį atvyko 35 metai atgal ir įsikūrė Hilldale. Priklausė prie Altoriaus-Rožančiaus, Šv. Sakramento ir Šv. Pranciškaus Trečiojo Ordino draugijų. Paliko vyrą, tris sūnus, seserį, septynis anūkus ir du proanūkus.

A. A. ONA ZAILSKIENĖ, gyv. 221 Pine St., Nanticoke, mirė balandžio 29-tą Mercy ligoninėj; pašarvota buvo direktorių Maslauskų įstaigoje, Plymouth; palaidota gegužės 2 d. iš Lyndwood'o Šv. Kazimiero bažnyčios parapijos kapinėse, Muhlenburg.

Velionė buvo gimusi Lietuvoje, į šią šalį atvyko jaunuose metuose. Paliko du sūnus, dukterį ir anūką.

MŪSŲ MIRUSIEJI

MIRĖ JUOZAS BOREIŠIS

Milwaukee, Wis. — Balandžio 18, 1959, Veteranų ligoninėj, mirė ilgametis LRKSA 289 kuopos narys Juozapas Boreišis. Palaidotas balandžio 22, 1959. Velionis buvo gimęs Lietuvoje, į Ameriką atvyko 1912 metais. Turėjo siuvėjų įstaigą. Priklausė prie George Washington Post—American Legion, Knutson Post—Veterans of Foreign Wars, Eagles Club, Šv. Vardo Dr-jos ir LRKSA. 1924 metais jis suorganizavo 289 kuopą, Milwaukee, Wis.

Paliko žmoną Marijoną, sūnų Joną, dukterį Bernice; brolį Joną Lietuvoje.

Frank V. Markūnas

ANTANAS DAUNIS, 26 kuopos Lewiston, Maine, narys, gyv. 8 Laurel St., Auburn, Me., mirė balandžio 21, 1959.

DOMICELĖ MISIŪNIENĖ, 83 kp. narė, gyv. 2066 N. Main Ave., Scranton, Pa., mirė balandžio 12, 1959.

STANISLOVAS BELECKIS, 38 kuopos Homestead, Pa., narys, gyv. 454 Wilbur Avenue, Turtle Creek, Pa., mirė balandžio 17, 1959.

JOSEPH MARCINKUS, 134 kuopos narys, gyv. 1138 E. 229th St., Brooklyn, N. Y., mirė balandžio 17, 1959.

Amžiną atilsį duok jiems, Viešpatie, ir amžinoji šviesa tegu jiems šviečia!

SPECIALUS 19 KP. SUSIRINKIMAS

NEWARK, N. J.—LRKSA 19 kuopos narių specialus susirinkimas įvyks sekmadienį, gegužės 10, po sumos (12 val.), 180-2 New York Ave., Newark.

Nariai prašomi gausingai dalyvauti minėtame susirinkime, nes yra labai daug svarbių kuopos ir kartu mūsų organizacijos reikalų aptarti. Svarbiausia dabar vajaus laike gavimas naujų narių. Apie viską išgirsite atsilankę.

V. Lukas, sekret.

RUOŠIAMASI PRIMICIJOMS

BRIDGEPORT, Conn. — Gegužės 23, šeštadienį, Bridgeporto Švento Augustino Katedroje bus įšventintas į kunigus šio miesto jaunuolis, Marijos ir a. a. Jono Juškevičių sūnus, diakonas Juozapas P. Juškevičius (Yuskavage). Šventimus suteiks J. E. vysk. Lawrence J. Shehan, D. D. Sekančią dieną, sekmadienį, 11 val. naujasis kunigas aukos primicijas Šv. Jurgio lietuvių parapijos bažnyčioje (443 Park Ave.), o 5-6 val. pavakary bažnyčios salėje įvyks priėmimas.

Diakono motina, giminės, kaimynai ir visa lietuvių parapija laukia retų čia iškilmių ir linki mielam Juozapui kuolaimingiausia prieiti prie Altoriaus.

Smulkiau parašysime po šventimų ir primicijų. *Koresp.*

KVIETIMAS

Amerikos Lietuvių R. K. Federacijos Naujosios Anglijos apskrities svarbus metinis suvažiavimas įvyks sekmadienį, gegužės 17 dieną, 1 valandą po pietų, Šv. Petro lietuvių parapijos salėje, prie 5-tos gatvės, So. Boston, Mass.

Federacijos skyriai ir katalikiškos draugijos maloniai prašomos prisiųsti atstovus dalyvauti suvažiavime, nes šiais metais New Yorke įvyks Federacijos kongresas; taipgi iš Federacijos centro valdybos gautas svarbus laiškas, tai suvažiavę atstovai turės progos pasitarti kongreso ir kitais reikalais.

Apskrities valdyba
Kun. Jonas Vaitekūnas, dvasios vadas
V. J. Kudirka, pirmininkas
Jonas Beinoris, sekretorius

MT. EPHRAIM, N. J.—Gegužės 3-čią Mrs. Virginia Thompson sunkiai pašovė savo vyrą policistą neva už tai, kad jis "bėgioja su kita moterim."

1-MOS APSKRITIES SUSIRINKIMAS

LRKSA Pirmos Penna. apskrities kuopų atstovų metinis susirinkimas įvyks sekmadienį, gegužės 24, 1959, 2-rą valandą po pietų Šv. Petro ir Povilo lietuvių parapijos salėje, Tamaqua, Pa.

Visų kuopų, priklausančių prie šios apskrities, atstovės-atstovai malonėkite dalyvauti. Kartais pasigirsta kalbos arba klausimai—ar moterys gali atstovaut kuopas apskrities susirinkimuose. Aišku, kad gali ir jokio keblumo ar skirtumo apskričiai—bile pilnametis atstovas ar atstovė.

Kviečiam dalyvauti apskrities susirinkime, nes yra svarbių reikalų.

Vincas Abromaitis, pirm.
Jonas Žernauskas, sekr.

IŠ LRKSA CHICAGOS APSKRITIES SUSIRINKIMO

CHICAGO.—LRK Susivienijimo Chicagos apskrities susirinkimas įvyko balandžio 27 d. Dalyvavo ir pranešimus padarė atstovai iš 15, 16, 33, 85, 160, 163 kuopų. Visos kuopos laiko savo susirinkimus, siunčia duokles; kaikurios kuopos šiame vajuje numato prirašyti naujų narių. Stipriausia veikia 33 kuopa Roselande. K. D. Rubinas ir S. Juška pranešė, kad turėjo "bake sale" pramogą. Pelno padaryta $125.00. Kuopa iš iždo pridės skirtumą ir paaukos $200.00 naujai statomai bažnyčiai kertinio akmens pašventimo proga, kuris įvyks gegužės 10 dieną. Tikisi įrašyt 3 naujus narius.

Susivienijimo prezidentas L. Šimutis padarė pranešimą iš kurio paaiškėjo, kad LRK Susivienijimas finansiniai labai stipriai stovi. Jau prieita prie pustrečio miliono dolerių. Pinigai investuoti saugiai ir pelninga. Deja, svarbausia problema naujų narių gavimas. Senoji karta sparčiai miršta; daug narių baigė išmokėti savo 20 m. polisus ir atsiima pinigus, kaip sutaupas, išeidami iš narystės, tad aišku, jų vietoje reikia gauti naujų.

Centras skiria gerus komisus naujų narių prirašytojams. Skiria dovanas, rengia rašinių konkursą su dovanomis. Vajus eina. Tad visi, kuriems amžius leidžia, kviečiami įsirašyti į savą lietuvišką organizaciją — LRK Susivienijimą. Juk tokios organizacijos—tai mūsų tvirtovės. Tik todėl kad turime tokias stiprias organizacijas, galėjome gauti pripažinimą BALFui ir ALT.

Susirinkimas svarstė ir vienbalsiai užgyrė centro įsteigtą "pardavimo (sales) departamentą", nes tas galės išjudinti į didesnį darbą mūsų kuopas. Lauksime.

E. S.

LRKSA KUOPŲ SUSIRINKIMAI

EDWARDSVILLE, Pa.—1 kuopos susirinkimas bus gegužės 17 dieną, tuoj po sumos Šv. Marijos parapijos svetainėje. Visi nariai ir narės, dalyvaukite.

FOREST CITY, Pa.—5-tos kuopos susirinkimas bus gegužės 17 dieną, tuoj po sumos Šv. Antano parapijos svetainėje.

WILKES-BARRE, Pa.—17 kuopos susirinkimas bus gegužės 17 dieną, tuoj po sumos, Švč. Trejybės parapijos svetainėje. Visos narės-nariai, malonėkite dalyvauti.

LUZERNE, Penna.—28-tos kuopos susirinkimas bus gegužės 17 dieną, Mockaičio svetainėje. Pradžia 1 P. M.

SUGAR NOTCH, Pa. — 46 kuopos susirinkimas bus gegužės 17 dieną, tuoj po sumos, Šv. Petro ir Povilo parapijos svetainėje.

ASHLEY, Penna. — 69-tos kuopos susirinkimas bus gegužės 17 dieną, 2 val. po pietų pas kuopos raštinin ką J. Šupšinską, 29 Fall St., Ashley, Pa.

CAMBRIDGE, Mass.—127 kuopos susirinkimas bus gegužės 17 dieną, tuoj po paskutinių Mišių, Šv. P. Marijos Nekalto Prasidėjimo parapijos svetainėje.

DETROIT, Mich.—171-mos kuopos susirinkimas bus gegužės 24 dieną, tuoj po pirmųjų Mišių, 9:15 val. ryte, Dievo Apvaizdos parapijos svetainėj, Schaefer ir Grand River Ave.

PITTSTON, Pa.—188-ės kuopos susirinkimas bus gegužės 17 dieną, tuoj po sumos, Šv. Kazimiero parapijos svetainėje.

INKERMAN, Pa.—194-tos kuopos susirinkimas bus gegužės 18 dieną, 7:30 P. M. Marcelės Lomsargienės namuose, 15 Chestnut Street.

MANCHESTER, Conn. — 216 kp. susirinkimas bus gegužės 31 dieną, Lietuvių svetainėje, 24 Golvai Street. Visos narės-nariai malonėkite dalyvauti.

LRKSA Penktosios Pennsylvania Apskrities IŠVAŽIAVIMAS

Gegužės-May 31, 1959

SANS SOUCI PARKE

3:30 P. M. PARKO PAVILJONE MENINĖ PROGRAMA, KURIĄ IŠPILDYS LUZERNĖS ŠV. ONOS PARAPIJOS CHORAS VADOVAUJAMAS MUZIKO JOKŪBO VARAIČIO

RENGĖJAI TURĖS REFREŠMENTŲ STANDĄ

VISUOMENĖ MALONIAI KVIEČIAMA DALYVAUTI

BENDRUOMENINKŲ SUSIRINKIMAS

WATERBURY, Conn. — Balandžio 26 dieną įvyko bendruomenininkų susirinkimas. Retai, bet vistiek susirenkame pasikalbėti lietuviškojo gyvenimo reikalais.

Bendruomenės skyriaus susirinkime atsiliepė lyg aidu visas Waterburio lietuvių gyvenimas. Pirmininkas Dr. Vileišis padarė pranešimą apie veiklą. Tonkūnas patiekė finansinę padėtį. Po pranešimų sekė diskusijos. Vaitkus kalbėjo, kad bendruomenės susirinkime girdisi daugiausia cituojant skaičius, kai skaičiai LB-nei mažiausia turi rūpėti; bendruomenei svarbiausia yra kultūrinis gyvenimas, o apie tai beveik nekalbama. Waterbury jau nerengiama kultūrinių parengimų (pats Vaitkus buvo veikalų režisierius), nes žmonės į juos nenori eiti. Hartfordo Tvirbuto teatras įteikė per Vaitkų Waterburiui 25 bilietus į jų pramjerą. "Kažin ar man neteks", sakė Vaitkus, "juos atgal sugrąžinti". Susirinkimui pirmininkavęs Šeštokaitis, turėdamas omeny paskutinį frontininkų parengimą, kur buvo net iš Chicagos žymiosios balso pajėgos, pareiškė, kad aršiausia yra srovinis susiskaldymas: žmonės žiūri ne kas rengiama, bet kas tą parengimą ruošia.

Bendrai, susirinkime pakalbėta apie visokias Waterburio lietuvių negeroves. Kalbėjo ir prel. Mykolas Krupavičius, kurs ta proga palietė senųjų ir naujųjų ateivių santykius. Gyvai reiškėsi susirinkime Connecticuto legislatūros atstovas Jonas Adomaitis. Nors jis daug laiko praleidžia posėdžiuose, bet labai rūpinasi ir lietuviškuoju gyvenimu.

Susirinkime dalyvavo apie 40 žmonių, tai vis tie, kurie visur atsilanko; o reikia pastebėti, kad labai aktyviai pasireiškusių bendruomenės kūrime asmenų dabar net susirinkimuose nesimato. Pirmininku vėl liko Vileišis, vicepirmininku Jonas Adomatis ir tt.

Kitos Žinios

Sustreikavo didžiuliai gumos išdirbinių fabrikai. Keli tūkstančiai darbininkų liko be darbo. Streiką darbininkai "nubalsavo", tai dabar turi būti be darbo. Šis streikas palietė daug ir lietuvių. Fabrikai jau kuris laikas dirbo visu smarkumu, matyt, kompanija numatė balsavimų rezultatus iš anksto.

* * *

Waterbury yra lietuvių sporto klubas, kuris labai dažnai gražiai užsirekomenduoja prieš kitataučius ir vietos laikraščiai labai dažnai apie jį parašo, visuomet pažymėdami, kad tai lietuvių klubas. Klubui vadovauja Bronius Maurutis.

* * *

Antanas ir Jonas Paliuliai pirko dviejų šeimynų namą ir šiomis dienomis jau įsikraustė.

A. P.

WASHINGTON. — Gegužės 4-tą atvyko Winston Churchill, kurs vizituoja prezidentą Eisenhower ir kitus aukštus oficialus.

PAVERGTŲJŲ TAUTŲ RŪPESČIAI

Pavergtosios Tautos Siekia, Kad Didžiųjų Konferencijose Būtų Keliami ir Rytų Europos Klausimai

Yra jau bemaž visai tikra, kad Vakarų-Rytų užsienio reikalų ministerių konferencija prasidės gegužės 11 d. Ženevoje ir kad keletą mėnesių po jos, apie liepos pabaigą arba rugpiūčio mėn. pradžią, įvyks ir vadinamoji viršūnių konferencija, kurioje dalyvautų jau ir Eisenhoweris ir Chruščiovas. Maskva tos pastarosios konferencijos siekia besąlyginiai. Vakarai dar pakiša sąlygą, kad ji tik tuomet šauktina, jei prieš tai užsienio reikalų ministerių konferencija sėkmingai bus atlikusi paruošiamuosius darbus ir jei susidarys nors šiek tiek perspektyvų susitarimas.

Esama Rimto Pavojaus...

Pavergtųjų tautų politiniuose sluoksniuose New Yorke ryšium su tomis konferencijomis reiškiamas didelis susirūpinimas, nes esama rimto pavojaus, kad pastangos išspręsti Vokietijos klausimą, galėtų privesti galutinėje išvadoje kartais prie to, ko siekė ir tebesiekia Kremlius, būtent: tiesioginiai ar netiesioginiai patvirtinti tarptautinėmis sutartmis esamąją padėtį Vidurio ir Rytų Europoje. Pavergtųjų Tautų atstovai, ypač veikiantieji per PET Seimą ir jo delegatūras įvairiuose kraštuose, stengiasi įsiterpti visur, kur tik galima, į didžiųjų valstybių pasitarimus, kad būtų apginti Rytų ir Vidurio Europos tautų reikalai. Panašia kryptimi budi ir veikia visą laiką VLIKas bei ALTas. Pavergtosios tautos reikalauja aiškaus vakariečių nusistatymo ir tokios Europos tvarkymo programos, kurioje figuruotų Sovietų pavergtų tautų laisvės ir nepriklausomybės atstatymo klausimas ir atpalaidavimas tų kraštų nuo sovietinės kariuomenės. Tokio nusistatymo vedina, PET generalinio komiteto delegacija jau vasario mėnesio antroje pusėje lankėsi Washingtone — užsienio reikalų ministerijoje, senato ir atstovų rūmų užsienio reikalų komisijose ir kitur. Tąja proga atsakingiems pareigūnams ir politikams buvo įteiktas platus memorandumas ir žemėlapis, kuriame atvaizduojamas sovietinio imperializmo skverbimasis į Vakarus. Žygiai liko ne be atgarsio.

Atsakingo Senato Komisijos Pirmininko Pareiškimas

JAV senato užsienio reikalų komisijos pirmininkas William Fulbright, skelbdamas savo "disengagement'o" planus, pareiškė, kad

1) Jungtinės Amerikos Valstybės *niekad nesutiks Europoje eiti į separatinius susitarimus kitų valstybių sąskaiton;*

2) JAV nesiduos nei iš Vakarų Berlyno, nei iš Vakarų Vokietijos išstumiamos, arba iš savo tenykščių pozicijų išviliojamos . . . Pasitraukimas gali būti įmanomas susitarus su Sovietais netik Berlyno, *bet ir kitais klausimais.*

3) Jungtinės Amerikos Valstybės *negali nė patylomis duo-ti savo sutikimą žygiams, kurlais būtų apiformintas ir įamžintas pavergimas Rytų Europos tautų, kurios kadaise buvo laisvos.*

Tikslumo dėliai reikia pastebėti, kad senatorius Fulbright, darydamas tą pareiškimą, neturėjo galvoje Rytų Europos tautų išlaisvinimą *ginklu.* Anot jo Sovietams, tačiau, neturįs būti suteiktas joks moralinis pagrindas Rytų Europoje viešpatauti.

Elta

Į VIENOS JAUNIMO FESTIVALĮ iš Lietuvos vyks Vilniaus universiteto studentų dainų ir šokių liaudies ansamblio instrumentinis sekstetas.

PAJIEŠKO

STASYS STEPONAVIČIUS iš Lietuvos jieško giminių: Babičių Augustą, jo du sūnus—Juozą ir Leoną, dvi dukteris—Janiną (ištekėjus) ir kitą. Juozas yra vedęs Steponavičiūtę Aleksandrą; abu gimę Lietuvoje, Kauno rėdyboj, Dotnuvos parapijoj (rajone). Sūnus Lietuvą paliko 1910 m. Abudu tarnavo U. S. kariuomenėj. Paskutinis susirašinėjimas buvo 1922-23 m. iš Plesville, Conn. Pajieškomieji prašomi atsiliepti, arba juos žinantieji prašomi pranešti šiuo adresu: M. YANKUS, 10 7th St., Ansonia, Conn.

SCOTTVILLES SŪRIAI

Gal niekas tiek rūpestingai ir švariai netvarko savo gamybos, kaip Paukščiai dėl Mamytės sūrių.

Su pasididžiavimu praneša gamintojai, kad geriausiai kas galima, pradėta sūriai gaminti iš standartinio "Grade A" pieno, kuris yra šviežias, pilno riebumo, pasterilizuotas ir be jokių priemaišų.

Kiek yra žinoma, kad šio geriausio ir brangaus pieno, tokių sūrių gamybai, niekas kitas nevartoja.

Kad sūriai ilgiau būtų šviežiai ir be gedimo, dabar yra pakuojami į celofaną. Šiuos sūrius netik lietuviai, bet ir kiti mėgsta, todėl be Mamytės, yra išleista į rinką ir su kitais pavadinimais, kaip Old European Style—Farmer's Cheese ir Matki Ser. Pirkėjai gali pasirinkti tik sau patinkamą pavadinimą, bet sūriai yra visi tie patys. Iš visur gaunami geriausi atsiliepimai.

Jei kas mėgsta išrūgų, karve ar dar blogiau atsiduodantį kvapą, gaila, šiuose sūriuose nerasite.

Kur sūrių dar nėra, visi gali gauti paštu—parcel. Už prisiųstus $5.00 gausite keturis didelius sūrius, už $10.00 gausite devynis sūrius. Dėl didesnių ar mažesnių kiekių, parašykite į fabriką ir jums bus pranešta.

Užsakymus ir pinigus siųskite šiuo adresu:

Scottville Cheese, Inc.,
Scottville, Michigan
Tel.: Scottville, Mich., Plaza 7-3387
(Sk.)

"GARSO" KNYGŲ KATALOGAS

MALDAKNYGĖS

RAMYBĖS ŠALTINIS. Surinko prelatas P. M. Juras. Išleido Lietuvių Katalikų Spaudos Draugija, Chicago, Ill., 1954 m. 544 puslapių. Kaina $3.00.

ŠVENTOJI VALANDA—Maldos ir Giesmės. Sutaisė kun. J. K. Milauskas. Tai vienatinė Amerikoje išleista maldaknygė, kurioje telpa maldos ir giesmės su gaidomis, kad žmonės gali sekti kunigą maldose ir giedoti giesmes su choru. Kaina 15c. Imant nemažiau 10 egzempliorių—10 centų.

ŽYMIAI NUPIGINTOS MALDAKNYGĖS

MALDŲ VAINIKĖLIS (originalė kaina 70 centų) ..... .50
MALDŲ RINKINĖLIS, juodais apdarais ..... .40

ĮVAIRAUS TURINIO

KOVOSE DĖL LIETUVOS. II-ji dalis. Parašyta gen. Stasio Raštikio. 686 pusl. Kaina: įrištais viršeliais—$7.00; neįrištais—$6.50.

DAŽYTAS VALIUS, S. Maugham romanas, lietuvių kalbon išverstas Stepo Zobarsko. 310 puslapių. Kaina $3.00.

CROSSES (KRYŽIAI)—Romanas. Parašė Vincas Ramonas. Anglų kalbon išvertė Milton Stark. Išleido "Lietuvių Dienos". Įdomi knyga angliškai skaitantiems. 329 pusl. Kaina $4.00.

RINKTINĖS MINTYS, žymiųjų pasaulio žmonių pasisakymai įvairiausiomis temomis. Parengė Juozas Prunskis. Virš 300 puslapių. Kaina $4.00

SMULKIOJI TAUTOSAKA—patarlės, priežodžiai, posakiai. Surinko ir užrašė Jonas Mingirdas. Kaina $2.50.

KAIP TAPTI AMERIKOS PILIEČIU? Tai yra labai naudinga knygutė, kuri daug padės tiems, kurie ruošiasi gauti Amerikos piliečiybės antrosios popierius. Joje yra trumpai suglausti klausimai ir atsakymai anglų ir lietuvių kalbomis. Knygutė mažo formato. Gali moterys ją įsidėti į rėdikulį (pocketbook). Didelės raidės, spauda aiški. Kaina 25 centai.

ŽODO DRAMA, prof. Ant. Maceinos 2.00
MIŠIOS, Jeronimo Kačinsko 1.50

Užsisakant kreipkitės į

"GARSO" ADMINISTRACIJĄ
P.O. Box 32 (71-73 S. Washington St.), Wilkes-Barre, Pa.